

priegiam dar odos fabrikas be-
veik greta, sienos storisauo mūro
sulindusios į žemę. Žemutės ka-
maros, langai kaip paprastai nu-
sų kalėjimui—nesveika. Korido-
ris per vidurį, kurio durys visad
adardos, nes šviesos nebuvo, kad
uždarytų; o medinėse kamary-
ryse langas, pro kurį žmogus gal-
vą laisvai gal iškišti. Kalėjimas
nė per šalčius šimet ne buvo ku-
rianamas. Kaliniamis nėra nė sie-
nikų, nė užkardžių, raitos ant pli-
kų narų (suolų) greta viens pa-
gal kitą, o jeigu ant narų vietos ne-
tenka dėl žmonių daugybės, tai
reik gulti po narais. Valgi ge-
resnį gauna sodžiaus kiaušius ne-
gi šiauliu kaliniai: viedrukai (ki-
birukai), vietoj blūdų, visad sto-
vi prie kambaro durų viduje, sa-
lyje bačkos laukan eiti, nes nėra
staliuko, o ant lango nevalia dėti,
ant narų reik gulėti ir čia ne-
vieta viedrukams; išmzgoti nėra
kur, nes į virtuvę neleidžia. Pa-
sivaikščioti leidžia bertainį valan-
dos. Po 9 valandos vakaro ne-
vienas kalinis, nors ir sušaltų, ne-
gali vaikščioti po kamara, jeigu
atsikelia, tai tuoj šaukia ir šauti
ketina; o ant rytuojas į karcerį
neklauzū tupdo.

Balsiau laikada kaliniai suka-
ba — tai tuoj sargas šaukia: "Ty-
lėt!" ir šoka mušt ar kirst. O
vaikščiojantiems nevalia galvos
pakreipti, o jei kokai netyčiomis
neišpildo prisakymų, tai tuoj šau-
tuvo apšaudu laimina jį. Toks tai
šiauliu kalėjimas.

A. Svitinis.

(Iš "Z.")

IS LIEPOJAUS.

Vyriausybė persekioja ne tik
Liepojaus darbininkams bet visus
gyventojus. Visi geresnieji kny-
gynai uždaryti ir jų savininkai ar
kalėjimose sėdi ar ištemti; o bu-
vusios knygyntuos įkurta
aludės. Darbininkai negali gauti
ne tik knygų, bet jau ir laikra-
sčių. Dar kol gyvavo knygų
krautuvė "Žvaigždė", tai vis dar-
bininkams lengviau buvo gauti
nors laikraštis "Žarija". Tada
"Žar." išėjo iki 80 N. ant san-
vaitės; o suėjus savininkų ir už-
darius "Žvaigždę", beiseina su
didžiu vargu 30 N. Fabrikuose
darbininkai turi jau visiemis gerai
žinoma didvyri antstolį Zinkevičią,
kuris žiuri, kad fabriko darbi-
ninkai neskaitytų ir neplatintų net
ir "Salmio" su "Vienybę". Kad
vėl atidengtų "Žvaigždę", jau se-
niai paduota prašymas į gubernato-
riją, bet atsakymo dar nėra. J.
Virkučio krautuvė lietuvių kny-
goms pardavinėti gyvuoja, bet te-
nai galima gauti tik "Salmio" ir
"Vienybę", vedančius už mažus pi-
nigus tiesiai į dangaus karalystę.
Dar pradžioje 1907 m. galima bu-
vo gauti ir "Žariją", tik kerteje
po stalų užkista, dabar jau visai
Virkutis iškeikė tą bedieviškąjį
laikraštį ir kas dar nežinodamas
paklausia "Žarijos", tai gauna at-
sakymą: "O, jau seniai tą be-
dievišką laikraštį uždegė ir ne-
begyvuoja. Imkite "Salmio" ir
"Vienybę" — svarbūs laikraščiai! O
gal Tamsta patsirasyti prie
"Sv. Juozapo Draugijos?" Ir
žmogelis, galvą pakraipęs, turi iš-
eiti.

Bevardis.

(Iš "Z.")

PROF. KUN. K. JAUNIS.

Ir vėl, kaip žaibas, liudna žinia
apleikė visą Lietuvą... mirė kun.
Jaunis.

Dažniau auda Kudirkos, kad
nenudavė lietuvių sąsąs dėl
ankstyvos Vaicičiaus mirties, taip
da neseniai palaidojom Baranau-
ką ir Višinskį, da neapgauso žo-
lynais Biliūno kapas, kaip mes vėl
stovim prie naujai iškasto kapo:
dabar palaidojom didžiausią lietu-
vių kalbos žinovą, kalbotyros mil-
žiną — prof. kun. Kazimierą Jaunį.
Ir jis ne laiku mirė, kaip ir
visi pamėnintieji didvyriai. Lie-
tuva tartum tam tik ir gimdo mirties
galiūnas, kad greičiau galėtų
verkti ant jų ankstyvo kapo....

Jaunis buvo garsus dėl savo
mokslo ne tik pas mus Lietuvai,
bet ir kitose kraštuose; į gerbė
ne tik lietuviai, bet ir sveitima-
čiai. Užtat visiems lietuviams la-
bei žinotina, kaip gyveno, ką pa-
darė garbingas tautietis.

Jaunis gimė gegužės 6 dieną
1849 m. Kvėdarnos parap., Lem-
bo kaime, Kauno gub., Raseinių
pavieto. Jo tėvai buvo lietuviai
ukininkai. Sulaukęs tam tikrų me-
tų, Jaunis pastoj Kauno gimnazij-
jū, kurioj jau mokslas sekėsi la-
bai gerai. Baigęs gimnaziją, sto-
jo ten pat Kaune Dvasiškojo Se-
minarijoje, o paskui nuvyko Pe-
terburgo Dvasiškojo Akademijon,

kurį pabaigė 1882 metais. Ka-
dangi būdamas seminarijoje ir aka-
demijoj Kaz. Jaunius gerai išty-
rė ir pažino lietuvių kalbą, tai iš
Akademijos tapo vėl parkviestas
Kauno Seminarijoje, bet jau už
profesorių, kur išbuvo iki 1892 m.
Jis ir tada žinojo jau nemažai kal-
bų. Seminarijoje jis iš pirmo išgul-
dinėjo lotynų kalbą, o paskiau
tarp ko kito ir lietuvių kalbą, ku-
met pasitraukė Baranaukas.

Čia jam bėpofesorijant, atsi-
tiko nesuprasimas tarp jo ir
vyskupo Palulionio; dėl tos prie-
kaišties Jaunius tapo prašalintas iš
žemaitių vyskupijos. Nuo to lai-
ko ir prasideda karčios Jauniaus
dienos....

Nebeturėdamas vietos, Jaunius
atvyko į jėskotį prieglaudos Peter-
burgan. Čia atsirado žmonės, ku-
rie geriau suprato jo vertę, negu
Kaune, ir paskyrė jį klebonu į
Kazanių. Būdamas Kazanių, jis
irgi daug rūpinosi kalbų tirinėjim-
tu: visą atliekamą laiką pasve-
davo savo numylėtam mokslui.
Beklebonaudamas, jis čia sunkiai
apsirgo ir dėl ligos turėjo aplei-
sti tą vietą. Išgyjęs, vėl atvyko
Peterburgan, kur nuo 1890 m. iki
1906 m. Dvasiškojo Akademijoj
išguldinėjo graikų ir žydų kalbas.
Iš pirmo čia jis turėjo didelį pasie-
kimą: jo giliai moksliskos lekcijos
ir iškalbingumas pritraukdavo
daug klausytojų; bet pabaiga buvo
verksminga. Visai atsidavęs moks-
lui Jaunius pradėjo tankiai aplei-
dinti lekcijas, o ant galo beveik
visiškai nepildyti savo prieder-
mių. Tada tas garsus mokslo vy-
ras tapo ten... neberekalingas.

Nuo 1906 metų jis turėjo iš Aka-
demijos išvaziuoti ir gyventi li-
muriai visų aplėstas mažam, šal-
tėdamas 50 rub. pensijos kas me-
nuo.

Mirė Jaunius staiga, širdies li-
ga, vasario 25 dieną ryto 11 va-
landos, turėdamas 58 metus am-
žiaus. Kokios buvo liudnos jo
paskutinės dienos, tokia ir mirtis:
nė draugai, nė pažįstami nematė,
kaip jis užgeso, kaip jis atsiveikė-
no su ta šalim, kurią jis taip my-
lėjo, dėl kurios visą amžių dirbo,
kurios vardą, plačiai pasaulje pa-
garsino, bet kuri nemokėjo jo pa-
guodoti.

Vasario 28 dieną sv. Katrynos
bažnyčioje už Jaunius vėl buvo
maldos su misionais, paskui du
pamokslus: lenkiskais ir lietuviškais;
lietuviškąjį pasakė prof. K. Ma-
culevičius. Paskui nemažas žmo-
nių būrelis nulydėjo jo kuną Var-
savos stotin, o iš ten nuvežė lai-
doti Kaunan, kur jis praleido ge-
riausias savo jaunystės dienas.
Nabašnikas išėjęs iš Akademijos
irgi prašė Kaunan priimti, bet
nebuvo tada kam jo priimti....
Dabar išspildė jo noras: atrado
sau atilį ant Nemuno kranto.

Lai niekuomet neišdils jo garsus
vardas mūsų širdyse!

J. B.—nis.

(Iš "L. U.")

KUN. K. JAUNIAUS PALIKI-

MAS.

Gerbiama! Redaktoraiu.
Teikis, meldžiamasis Tamsta,
atspaudžinti šitą mano laiską sa-
vo laikraštyje, nes a. a. kunigo K.
Jaunius veikalais rūpinasi visa
Lietuva.

Kaip tik pasklydo žinia, jog
didysis mūsų mokslyvis mirė,
tuojaus, vasario 28 (kovo 12) d.,
į Dvasiškoją Akademiją prof. Ma-
culevičius ir man atėjo iš Mariam-
polės telegramas: "Gerbėkite Jaunius
knygas, kad nepažūtų, ypač
mokslingosios jo užrašos. Kriaučiū-
nas". Nabašnikas išties veikala
maža teparšė; visus savo proto
vaisius užrašėdavo ant popierio
skaitelių ir ant knygų kraštų.

Jam mirus, pirm negu aš ga-
lėjau į eiti prie lavono, policija,
namų sargas ir kambario nuomo-
tojas visus nabašniko daiktus ir
knygas surišo į pūndus ir padėjo
ant grynos žemės ankštoje, žemo-
je, drėgnoje ir visai tamsioje pa-
siurėje. Ant tų pūndų ir ant ke-
leto daiktų buvo pridėtos antspau-
dos; ant vieno didžiojo, kur buvo
sukrauti pasenusieji drabužiai,
antspaudos nebuvo. Bet antspau-
dai pridėjo prie pasiūrės durų.

Galima buvo tikėtis, kad šitai
daiktams ilgai pasiliekan, arba
žiurkės juos sugraus, arba drėg-
numas juos sugadins. Labiausia
rūpėjo, kad nesupelėtų knygos, nes
tada visi užrašai išdiltų. Kitaip
nabašnikas nerūšydavo kaip tik
pašaukiam, Draugams, sutarus ap-
rūpinti palaidojimo reikalus, man
teko prižiūrėti nabašniko turtas.
Nuvažiavęs į teismą, pasakiau, kad
apsiėmu a. a. kun. Jaunius daik-
tus padaboti sausesnėmis daiktė.

Nedėlioje, kovo 15 d., teismo
antstolis su savo draugu, polici-
jos prižiūrėtojas ir aš susirinkome
4½ val. po pietų ten, kur daiktai
sūdėti. Antspaudos buvo sveikos.
Apžiūrėję ir surašė visus daiktus,
knygas sudėjęme į du krepšius,
baltinius į trečią, o viršutinius
drabužius surisome į didoką ne-
šulį. Kadangi negalima buvo kny-
gų skyrium paimti be kitų daiktų,
aš apsiėmiau palaikyti pas save
visą nabašniko palikimą.

Brangieji daiktai: laikrodėlis,
tris kryželiai, revolveris ir dvi-
kias žiuronas apkaunoti 22 rub.
65 kop. Viršutiniai rubai 10 rub.,
baltiniai 5 rub. Knygų su kelioli-
ka brošiūrėlių suskaitėme iš viso
60. Nors jų diduma buvo labai
sudrįskusios, bet, norėdamas, kad
antikvaru nepritiltų, jei atsiėtų
daiktų daiktus išistatytų licitaci-
onai, aš knygų kainą pastačiau 15
rub. Taip ir užrašė į protokolą.
Prie nabašniko rasta taupomosios
kasos knygelė — 102 rub. 50 kop.
Surasant daiktus, buvo minėta, kad
nabašnikas palikęs 31 rub. pin-
gių, bet dokumentų to dalyko
negavau matyti. Taigi visas į
nagas įtrauktas nabašniko tur-
tas apkaunotas 140 rub. 15 kop.
Apkaunavimas visų daiktų, išski-
rė išlaikę, dvasia būtų kuną perga-
lėjusi. Gaila, kad tų poros valan-
dų neišlaikė. Kad žmogaus dvasia
galingesnė, abejonės nėra, bet
palaikymui dvasios galybės pa-
prastai reikia ir tvirtu kuno. Ser-
gančio, nusilpnėjusio, nesveiko li-
gonio tankiausiai ir dvasia buvo
silpna.

Gegužės mėnesyje 1907 m. na-
bašnikas padovanojo Dvasiško-
sios Akademijos bibliotekai savo
teologiskias knygas. Kitas knyg-
gas savo sudėjo į dėžes ir padavė
padėti į palėpę. Bet ne man nė
kitam lietuviui profesoriui nerodė,
kur jis jas munešdino, nė kam
pavedė daboti. Dabar mes jų
jieskome. Rašė, pranešime visu-
mėnei per laikraščius.

Paveizdamas man daboti nabašni-
ko daiktų pavestų, teismo antstolis
ant trijų krepšių (su knygoms—2,
su baltiniais—1) pridėjo ant-
spaudas. Per tai knygų negalima
suvesti tvarkan, o ilgai jas taip
laikyti irgi negalima. Tarp jų
yra veikalų, ką nabašnikas buvo
paskolines nuo kitų Peterburge
gyvenančių mokslo vyrų. Reikė-
ti jiems atiduoti jų nuosavybę.
Man tai pat svarbu kuogreičiausiai
atliksiuosiu tuo atsakomybės prieš
teismą už svetimus daiktus, to-
dėl kviečiu nabašniko Jaunius
gimines, kad jie atsiųskų. Man
rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.
Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei aš jėmėsi negausiu nė kokio
gando nuo nabašniko giminių,
tai pristatysiu į teismą palaidojimo
atskaitą ir visą a. a. kun. K. Jaunius
nuosavybę taps atiduota
man. Tada mes keturi Akademij-
jos profesoriai lietuviai kunigai:
Maculevičia, Baltusis, Matulevi-
čia ir aš sutarsime ką su tais dai-
kais padaryti, sutartį duosime pa-
tvirtinti Mohilevo Archidieceijos
Administratoriui ir apgarsinsime
lietuvių laikraštyse. Jeigu pas-
kui giminės atsiųsų, tai galės bu-
ti pirmu.

Man rašant laiską, reikia šitikais adresas
padėti: Profesorui F. Bučis,
Katol. Dūchov. Akadem. S. Pe-
terburg, Vas. Ostp. 1 linija N. 52.

Jei

kad jie būtina ant seimo atidarymo pibūtu.

Kuopos, ar pavieniai S. L. A. nariai, norėdami arčiau susizinti su seimo rengėjais, gali kreiptis šiomis adresu:

Juozas Grudzinskas,
510 Pleasant st., Scranton, Pa.
S. L. A. valdyba:
Pirminkas, V. S. Jokubynas.
Išdėminkas, Jonas Skritulskas.
Sekretorius, Jonas Žemantauskas.

AR GALIMA RUGOJIMAIŠ KĄ PERTIKRINTI?

Mūsų socialistas būtina nū, kad juos kas pavadinę nedorais. Bet šis jų tokiais nepavadinę. Jie reikalauja logikos nuo kito, bet pas juos pačius jos nėra. Puskūnijos štai grūmoji-mus per anoniškus laiškus, iš-mislojimus ir bobiskas žaunus va; dina kritika operetės, bet pats laibai pyksta, man pavadinę jį kleketu už jo tūščią, be mąsties kalbą. Jis rašo paties nesugro-muliotas mintis ir vadina jas "ka; kiti, vistonienė supras". Ka; jis ištikro norįjį šitūmi pasakyti, nežinia, bet jei jam ir jo sebrams būtina rupi žinoti, kaip supras žmonės tą, ka; aš rašiau apie socialistus, tai, baimės tame nėra: jie taip supras, kaip buvo rašy-ta, nes aš rašiau gryna lietuviška kalba, kad socialistas, įiekan-tiems teisybės, nepridera naudotis melais. Rašiau gi tą ne su noru juos skaudinti, tik kad parodyti jiems jų klaidas ir tuomi juos pataisyti; ir jei jie bus išmintingi, tai jie manęs paklausys.

Argi tai ne kvailis iš jų pusės skėtioti prieš p. Petrusko dar-bą, kaip kipsui prieš debesį? Juk patsai Puskūnigis, kaip avis i pauodegi įkripta, bėgiojo ir pra-siėjo moteris prisidėti prie jų, socialistų choro, idant jas at-traukti nuo p. P. Juk socialistas mergėsoms cukrines pirkinėjas, kad jos laikytųsi jų, socialistų choro ir socialistas tuiliams p. P. chore gerklės užkimo ir jie pa-sitrunkę sau į užpakalį, ant scenos parsisėjus dainuoti "Lietuva Tėvynė mūsų" — mat patriotiš-ka; to buvo perdaug jų sociali-stiskoms gerklėms.

Be kaip jierks šitep pradėsi su teisybe svilinti akis, tai, tartum tikri vyrai, pakelia balsą ir sako: Ka; čia, varžytis Petrus-ku; turėkites jį: mums rimtesni dalykai rupi: labas žmonių. — Juokai iš tokios jų kalbos. Jie mano, kad šitie visi ginčai yra vedami dėl p. P. ypatos. — Be abejonės geri žmonės patraukia kitus prie savęs ir daro sau ir jų draugus. Draugus turi ir p. P., bet socialistas klysta, manydami, kad p. P. šitie visi tušti ginčai patinka. Priesingai, jis norėtų, kad sykį gautų nuo jų pasiūstį ir ramiai sau dirbtų. Užtarino jo-kio jis nereikalauja; jis pats gali apsiginti, norėdamas; jis pats gali skaityti juokingą teisintis dėl ko-kio nors bobiskų žaunų, ar pa-siduoti kokiems nors kvailiems reikalavimams.

Ypatingu mano šito rašinio tikslu nėra gyminas p. P.-ko ypa-tos. Anaipol ne. Man rupi tas geras, kurį p. P. daro žmonėms. Jis čia neilgai buvo, o vaisiai jo buvimo matomi ir spangam. Pir-miaus mūsų jaunimas čiauskoję angliškai, dainavo "My love, my dear", "Tara-ra-bum ti-ay" ir tam panašias ir skendo ameri-kanizavimo vilnyse. Šiandien mūsų merginos viena per kitą mokina-si lietuviškas daineles ir su pasi-ilgimū laukia progos pašokti suk-tinį ar klumpakojį. Žinoma, so-cijalistai šitą vadina patriotizmu; bet lietuviškas patriotizmas nieku nėra blogesnis už amerikoniškąjį ar kokį kitą patriotizmą, prie kurio mūsų socialistas glaudžiasi, ir mūsų dainelės yra taip pat gra-žios, jei ne gražesnės kaip ameri-koniskosios ir klumpakojis ar suk-tinis taip pat geri, kaip ir kiti sve-timi šokiai. Kam gi tad turime už-mesti savo ir griebtis svetimto? Ar tyčia, kad išizadėti savęs? Bet gamtoje nėra tokio sutvėri-mo, kuris norėtų išizadėti savęs, išskyrus jei bent mūsų sociali-stus, kurie per savo neismanygą laikosi visa to, kas yra svetimto, ar ko jie nesupranta. Jei pas juos būtų protas ir tikras noras daryti gerą žmonėms, tai jų di-džiausiu lauku būtų tauta; tik di-tautoje galima padaryti daugiau-sia; gero, kadangi čia mums vis-kas žinoma, čia mes jaučiamė-si kaip namie ir socialistas, atsis-kišdami nuo tautos, didžiausią kvailybę daro. Negana to, jie dar didelę bledį atneša tautai, trūkdydami tuos, kurie jai daro

labą. Kaip ir su P. Kas jiems kenkė dirbti iš vieno, mokinis dailos pas tą, kuris yra žinovu jos? Ka; jie gero nuveikė, atsi-skyrę? Pastatė porą dramelių, kurių jokiū būdu negalima pava-dinti vaidinimu ir visgi neismoko padainuoti savo teip trošamos marseletės, kuomet p. P.-ko cho-ras atkreipė į save atidžią net ir svetintaučių. Jis pakėlė musų vardą, svetintaučiai pradėjo žiu-rėti į mus ir pamatė, kad mes nestovim teip žemai, kaip jie ma-no mus esant. Po vaidinimui operetės pasirodė vietiniame laik-rašty "Tribune" 4 paveikslai lie-tuviškų merginų su ilgu aprašymu lietuvių stovio beveik mums pa-tinkamai. Ten sako, kad musų merginos, sulgy gražumo, užsilei-džia! jei bent amerikoniškas, kad jos myli dainas ir ypatingai lie-tuviškas dainas, kad jos dirba švaresnius darbus sankrovose ir kitur, kad pradeda citi augstes-nius mokslus. Ir tokį ve svetintau-čių atsiliepiamį mes skaitome vos tik po pirmam pastatymui ant scenos operetės. Ka; gi jie pasakytų, jei p. P. gautų padir-bėti netrukdomas atsidavėlių žmo-nijai socialistų ir atėjus vasarai su savo choru užtrauktų kuriam nors miesto daržė "Žilviti". "Kur namas mūsų?" ar kokią kitą iš sa-vo skambų, melodiškų ir po-draug negirdėtų svetintaučių au-sinsį gaidį, kurios skambėdamos ore, tikrai apkerėtų klausančius. Jau vienas balsas musų dainos uždraustų jiems teip labai di-dzinotis savo augsta civilizacija ir jie atidarytų savo eiles mums kaip sau lygiams. Ar reikia klausiti, kad musų sanlygos per tai pagerėtų? Ir šitai ve darbu pakelimo tautos musų gudruoliai yra priesingi! Socialistas, ar jums negėda juos kvailumo?

Bet jie tiesiog gal atsakys man, kad aš nemoku atskirti pasielgi-mo pavienį ypatų nuo veikimo organizacijos. Gal ir nemoku, bet aš vis stengiuosi mokinis ir suprasti ir jei manęs niekas ge-riau nepamokina, tai kaltė ne ma-no, o ne klystu. Teip ir dabar, gal aš ir klystu manydamas, kad visa liet. sociald. partija yra ve-dama ne labui visuomenės, tik ypatisiems reikalams ar garbei jos vadovų. Pavyzdžiui paminkim kad ir garsų rašėjų lapelių, Rut-kių. Jis, teisybė, visas atsidavęs socializmui ir gula ar kelia, cina ar stovi, valgo ar geria, vis su socializmu galvoj. Bet ka; jis gero gali nuveikti socializmui, jei jis jo principų visai nepažysta? Jis kalbą daug ir greitai, bet nie-ko nepasako, kaip ir Puskūnigis. Turiniu jo kalbos yra vieni ir tie patys nusutę, kaip ir jo švarkas, žodžiai: "Jūs darbininkai esate kvaili, nieko nežinote ir nenatote, kad kapitalistai, buržuai, tie siurbėlis jus išnaudoja — eikite su mumis, balsuokite už sociali-stų partiją, jūs viską gausite". Šitą darbą savotiško akinimo dar-bininkų jis varo jau senas laikas su tuo tik tikslu, kad žmonės ma-tytų, jog jis ve ir ne prastas žmo-gus, bet nešėjas šviesos žmonėms, socialistas agitatorius ir jis nę maž nepaiso, kad jam sėdynė pra-dio pamokslus besakant. Prie-singai, jis tą savo pradilusią sėdy-nę laiko ženklų garbės ir atstie-bėti negali, kodėl mergos nemyl-i tu, kurių sėdynės pradilė. Taigi jam garbė yra viskas, o kopčio-nis prie jos socializmas ir jis prie jos lipa tankiai be atsižirė-jimo į teisybę ir dorą. Iš šalies žiūrint, labai keistai atrodo, kaip jis, įsivogdamas į prekinius vago-nus, miestelis nuo miestelio važi-nėja, pamokslininkauja ir paskui apie savo pamokslus pats rašo į laikraščius: "I mūsų miestelį atsilankė guodotinas Tautietis Rutkus, tris valandas kalbėjo apie socializmą ir priešininkus savo visus sumušė į dumblius" pats pa-siraso "Buves ant prakalbų" ar kitokiais vardais. Ir sociali-stams tokia jo taktika labai pa-tinka. Rutkus pas musų socia-listus tai vienas iš ramščių socia-lizmo, kaipi socializmo profeso-rius, nors gal tankiausiai pats sa-vo kalbos nesupranta. Kagi ver-tos tokios lekcijos?

Antru savotišku platintoju so-cializmo yra Bagočius, teologas-juristas. Jis skelbia du mokslu: mokslą socializmo ir mokslą iš-ganyo "dušios" sulgy metodis-tų bažnyčios; ir vienai ir kitai pusei jis geras, nes abi pusės jam reikalingos: nuo socialistų gausa garbė ir šioji-tokią viltį ko nors geresnio ateity; nuo metodistų kumigū trupučius duonos "visų dienų, kurie nuo any atlieka, įiegu metodistai ima šiaustis prie-

jo socializmą ir taikosi jam įspir-ti į užpakalį, tai jis sako: Matote ponai, man socializmas tai tik mėsėrė gaudymui jums pasekė-jų ir jie jam tiki; i socialistus ge-ri atsisukęs, merkia: Vyrai, baž-nyčia man tai tik įrankis patrau-kinimui žmonių prie socializmo. Socialistai šypsoi sau "ir sako, kad tai gudras iš jo vyras. Taigi, kaip Rutkus, teip Bagočius ir ki-vardį, svetintaučiai pradėjo žiu-rėti į mus ir pamatė, kad mes nestovim teip žemai, kaip jie ma-no mus esant. Po vaidinimui operetės pasirodė vietiniame laik-rašty "Tribune" 4 paveikslai lie-tuviškų merginų su ilgu aprašymu lietuvių stovio beveik mums pa-tinkamai. Ten sako, kad musų merginos, sulgy gražumo, užsilei-džia! jei bent amerikoniškas, kad jos myli dainas ir ypatingai lie-tuviškas dainas, kad jos dirba švaresnius darbus sankrovose ir kitur, kad pradeda citi augstes-nius mokslus. Ir tokį ve svetintau-čių atsiliepiamį mes skaitome vos tik po pirmam pastatymui ant scenos operetės. Ka; gi jie pasakytų, jei p. P. gautų padir-bėti netrukdomas atsidavėlių žmo-nijai socialistų ir atėjus vasarai su savo choru užtrauktų kuriam nors miesto daržė "Žilviti". "Kur namas mūsų?" ar kokią kitą iš sa-vo skambų, melodiškų ir po-draug negirdėtų svetintaučių au-sinsį gaidį, kurios skambėdamos ore, tikrai apkerėtų klausančius. Jau vienas balsas musų dainos uždraustų jiems teip labai di-dzinotis savo augsta civilizacija ir jie atidarytų savo eiles mums kaip sau lygiams. Ar reikia klausiti, kad musų sanlygos per tai pagerėtų? Ir šitai ve darbu pakelimo tautos musų gudruoliai yra priesingi! Socialistas, ar jums negėda juos kvailumo?

J. Laukis.

"SUOM CUIQUE".

I.

Tuluose "Lietuvos" ir "Vieny-bės Lietuvinkų" (o gal ir ki-tų laikraščių?) numeruose tilpo korespondencijos iš Brooklyn, N. Y. apie darbų "Progreso Rato-lis". Teisybė pasakius, man "Progreso Ratelis", kaipio toksai, nieko nėra padaręs. Ypatingai prieš jį nieko neturiu; bet kaipio žmonių draugijos narys turiu daug ką — ir tasai "daug kas" privertė mane atsidrausinti prabil-ti per "Lietuvą" į visuomenę ir už-klausti jos nuomonės, ar šis "Ratelis" sukasi ant progreso asies, ar ant regeso?

Dalykas tame. Trumpai pasi-stengius praversti, taip sakant, pa-ralėlę tarp "P. Ratelio" programo, pagsirinto 11 numerį "Vienybės Lietuvinkų" ir tarp koresponden-cijos tulo p. Socialisto iš Brook-lyno, N. Y., patilpusios 14 "Lietu-vo" numerį.

Žinoma, partijų, sąjungų, ratų bei ratelių programoms bei uždavi-nius garsinti reikia, nėra kitokiu būdu partijos ir sąjungos nepri-trauks sau narių, o ratai ir ra-teliai — stipni. "Progreso Ra-telio" uždaviniai yra dideli, nes ji-sai, atmetęs į šalį utopijas, rengia žmonių į naują ateitį, kuri jau artinasi ir ateis, nors ta žmonija nesudurtų piršto su pirštu. "P. Ratelis" skundžiasi visuomeni, jog tvirtinama (kur, kas, kada?), jog "skurdas gimdo idėjas ir pro-gresą" ir tasai tvirtinimas yra prieš socializmą; apgailestauja-ma Ratelio, kad socializmui įvy-ka, išnyks visos idėjos, sustos progresas ir puls socializmas. To-liaus skamba "P. Ratelio" atiden-gimas, kad "politika be mokslo yra žmonių praeiksmis; ir kad "politikoje dalyvauja vien ypatos darbiniai suprantanties žmonių rei-kales", ir per tai "Progreso Ra-telis", apsiavęs, nelyginant, kaip žydai super flumina Babylonis, griebėsi darbo lavinti žmonių ir ankliėti "mokinus politikus". Lin-kuo, to, ka; pasakiau, lieka užklausti "P. Ratelio", kas jį teip įbaidė su ta politika ir mokslo, su skurdu ir idėja, su socializmu ir jo prie-šais? Turbuti įtempti "P. Ra-telio" nervai pagimdė mane baimę prieš (Pats Ratelis ne atsiliepė. Rd.) šešėlius. Žinoma, jei idėjos ir progresas matomi tame tik, kad šios vyrai išranda išobulinius įrankius, ir jei jie nemato skurdo ten, kur žmonės atrado pavirsuti-niai sotys ir apsidė — sutiksim, ir aš su juo nuorodymais. Bet, ka; dangi aš progresą suprantu daug platesnioje prasmėje ir skurdą ma-tau ten, kur Progreso Ratelis jo nemato, negaliu sutikti su tvirtini-mais, jog "skurde gėnančios idė-jos", yra "priešu socializmo". Kas link politikos — tai tur buti Ratelis užsirašotavo ir čia, tar-tum studentas ant egzaminų, už-klaustas apie traktatą, kurio nesu-spėjo apgalvoti: mat Progreso Ra-telis mano, kad mokslas tai vis viena ka; ir žmonių reikalų su-pratimas — o vienok jįsai savo gy-venimą nepradėjo nuo žmonių reikalų aiškinimo, bet nuo lekcijos "Apie gyvybę" (ar tame yra regre-sas? Ar gyvybė ir sanlygos ja palaiškančios iš tikro ne turi nę jo-kio susirimo su progreso reika-lais? Rd.). Gal Ratelio nuomo-nė, žmogaus kuno, raumenų gys-lų, nervų, smegenų, odos ir tt. svarumas ir išaiškina žmonių rei-kalus bei politikos mokslą? Gal — bet aš prisilaikiau kitokios nuo-monės.

Toliaus, prisizūrėjus į p. Soci-alisto korespondenciją, matosi, kad Progreso Ratelis progresuoja, nėra kaip įsiaiškinai pabrėžė, ta; pabaija nurodė p. Socialistas, ge-rai apsipazinęs su "Ratelio" pro-gresu ir jo veiklumu. Pr. Ratelis "Vien. Liet." sako, kad tvirtini-mas, jog skurdas gimdo idėją yra priešing socializmui; o p. Soc. jau nurodo, kas tvirtina taip: mestą akmenį į to kuopos L. S. S. daržą. Tik akmuo per lengvas: socializmas tokio tvirtinimo nesibi-jo ir jie (?) nėra priešingi socia-lizmui; o prie to dar nebuvo žmonių istorijoje momento, kuomet nebuvo jos tarpe skurdo, o kūs pati peikti, už jų peikinę ne pykti, bet peikiamą peržiūrėti, ap-svarstyti, o jei peikimai teisingi, saugotis peikiama. Mūsų socia-tai to nedaro, ir nedaro todėl, kad partija pati, bent musiskė, re-miasi ant silpnų pamatų, bet apie jį pašnekėsimė kitų žygių; šio gi kartu, manau, socialistams ir to užteks.

Is p. Socialisto korespondenci-jos suprantu, jog "Progreso Ra-telis" ir jo nariai tapo socialistais ir per tai anarchistais: lietuvius so-cijalistus apskusta Brooklyn poli-cijai ir ji apkrikštijusi juos anar-chistais, uždraudė p. Drangeliui ir Tautiskam Namui duoti svetaines Ratelio lekcijoms laikyti: išėina tad, kad Ratelis tik tik ne anar-chistiska organizacija! Pr. Ra-telis dasizinojo policijoje ir kas įskundė socialistus ir apie tą p. Socialistas primena visuomeni "Lietuvoje" — tik, matyt, neprad-risio išsireikšti aiškiai: sustojęs už kampo, svaido į pračivį akmenimis! Ir iš to matyti, kad p. Socialistas neturi nei mažiausio supratimo apie elementariškų etikos įstaty-mus, pagal kurių žmonės užlaiko tarp savęs draugiskų prietikius. Ir jįsai, ar neaiškiai tesupranta, ar gal ir visai nesupranta korespon-dento pareigas, kad redakcijos ne-šai tankiai sifekti, kur teisingos, o kur melagingos žinios, apie tai, kad kiekviena žinia ir kiekviena nuomonė, talpinama laikraštyje, turi būti visai bešaliska ir rimtai nupiesianti dalyką ar atsitikimo stovį — nėra jas skaito plati vi-suomenė ir jos teismas sprendžia apie tas žinias ir išveda logiškas dedukcijas. Toliau, skundžiant kur nors, reiktu buti rimtesniui; o sky-ti ir nedaskyti, sakyti ir nepa-baigti, apšmeizti ir nedarodyti fak-tų — to negalima dovanoti rimtam žmogui, jei bent tik Rosijos uria-dninkui.

P. Socialistas, dažinojės kas skundė policijai socialistus, ir pa-sigyręs prieš visuomenę, pasirodo savo korespondencijoje noris pa-sakoti viską, tik stoka, tur bu-ti... "pilietiskos" drąsos. Už p. Socialistą Rosijos prokurorai kur kas drąsesni! Koresponden-cijoje rašoma: "dažinota kas skun-dė, žmonės keistai išrodo, kad apšvieta neturi kovot su kapitali-stais ir policistais, bet su tais, ku-ris sakosi, kad jiems rupi tik žmo-nių apšvieta (šio sakinio nesupran-tu. Autor.). Neuzteko melagingų skundų policijai. Mūsų pažan-gesnieji vyrai sudėjo galvas į kruvą ir išgalvojo surengtą tą pa-čią dieną viešas prakalbas", ka; ir padarė: susaukė susirinkimą var-du Moterų Apšvietos Draugystės, kuri yra susitvėrusi naikinti apšvi-ty" (p. Socialistas bene mimi apie savąją apšvietą; jei taip, tai kuo, to, ka; pasakiau, lieka užklausti "P. Ratelio", kas jį teip įbaidė su ta politika ir mokslo, su skurdu ir idėja, su socializmu ir jo prie-šais? Turbuti įtempti "P. Ra-telio" nervai pagimdė mane baimę prieš (Pats Ratelis ne atsiliepė. Rd.) šešėlius. Žinoma, jei idėjos ir progresas matomi tame tik, kad šios vyrai išranda išobulinius įrankius, ir jei jie nemato skurdo ten, kur žmonės atrado pavirsuti-niai sotys ir apsidė — sutiksim, ir aš su juo nuorodymais. Bet, ka; dangi aš progresą suprantu daug platesnioje prasmėje ir skurdą ma-tau ten, kur Progreso Ratelis jo nemato, negaliu sutikti su tvirtini-mais, jog "skurde gėnančios idė-jos", yra "priešu socializmo". Kas link politikos — tai tur buti Ratelis užsirašotavo ir čia, tar-tum studentas ant egzaminų, už-klaustas apie traktatą, kurio nesu-spėjo apgalvoti: mat Progreso Ra-telis mano, kad mokslas tai vis viena ka; ir žmonių reikalų su-pratimas — o vienok jįsai savo gy-venimą nepradėjo nuo žmonių reikalų aiškinimo, bet nuo lekcijos "Apie gyvybę" (ar tame yra regre-sas? Ar gyvybė ir sanlygos ja palaiškančios iš tikro ne turi nę jo-kio susirimo su progreso reika-lais? Rd.). Gal Ratelio nuomo-nė, žmogaus kuno, raumenų gys-lų, nervų, smegenų, odos ir tt. svarumas ir išaiškina žmonių rei-kalus bei politikos mokslą? Gal — bet aš prisilaikiau kitokios nuo-monės.

(Tokia korespondencija non olet nekopia). Bet, nors ir nemany-čiau reikalingu teisinti Moterų Apšvietos draugystę, nėra jos var-das kalba už save, turiu pasakyti p. Socialistui, kad moterų drau-gystė turi daug didesnius ir puikes-nius mierius, negu jįsai mano. Kas link susirinkimo ir tių vyčių pra-kalbų, korespondentas, ar perra-sėdamas korespondenciją, ar dik-tando besiklausiant, suklydo: apie susirinkimą ir viešas prakalbas "svetainėje skersai kelio", moterų draugystė pagarsino, "Robotnik'e" daug anksčiau negu "Progreso Ra-telis" buvo užmanęs pasigimdyti. Korespondente! suklydai — tai Ra-telis įrengė prelekciją skersai ke-lui, dasizinojės apie moterų viešas prakalbas Kosciuskos svetainėje!

Ne svarbi svetainė "skersai ke-lui" išsirinčta, daug svarbesnias man pasirodo p. Socialisto žodžiai: "dažinota kas skundė... neuzte-ko melagingų skundų... pažan-gesnieji vyrai... išgalvojo reng-sai viešas prakalbas...". Ar p. Socialistas baido "pažangesnius vyryus", ar patsai dižguina sa-vę, kad moterų draugystė savo susi-rinkimu neišardė, nors ir neturėjo to tikslo, Ratelio? Gal p. Socia-tistas atmena pasaką "Baimė turi didelės akis", tenai jįsai gali rasti savo fotografiją. Bet vis gi, kaip tenai nebūtu, p. Socialistas privalo

atsakyti ant užklauso: "Kas skundė?" Tas labai interesuoja mane ir, neabejoju, Brooklyniečius, ir nukentėjusius dėl skundų mo-ralistai ir materialistai. Tat pa-antrinu klausiu: "kas skundė?" Jo vardas, pravardė?

Toliaus p. Socialistas užmeti-nėja ir 19 L. S. S. kuopai, buk ji "Apdirbo sau programą, kad žmonijai pirmiausiai reikalin-giausia yra politika, o ne apšvie-ta, kad vien tik skurdas gimdo socialistišką susipratimą, todėl kas tik stengiasi tą skurdą su-mažinti, yra priešu socializmo. Kad tie, kurie cina augstesnius mokslus, juos pasiekia tik čiulpa-mi žmonių kraują, o kada mokslą pabaigia, pastoja žmonių kraug-riais, todėl mokslas darbininkui... yra kenksmingas". Is kur p. Studentas iščiulpė tokią idėją? Be-ne iš pirmo? Aš nemanau ginti ar teisinti 19 kuopą, ji užtektinai rimta ir žinoma visuomeni; ir taip pat visuomeni žinoma, kad jo-lia kuopa L. S. S. neturi ki-tokio programo, kaip tik Sąjun-gos — ir, jei 19 kuopa pripažin-tų reikalingu, ji pati mokėtų ap-siginti nuo... pono Socialisto. Ne, man tik įdomus tasai dalykas: ar tai yra prasižengimas tvirtinti, kad politika privalo eiti su moks-lu, o mokslas su politika bent šiuose laikuose, laikuose kovų už ateitį? Ka; suprantu p. Sociali-stas po žodžių skurdas? Ir jei jįsai taip priesinais samprotavimui, jog skurde gema idėja, tai tur buti jįsai, tokias idėjas gimdas, kaip privedžia, neskursta gve-nim, te rimčiau pažvelgia į savo pračivį ar ateitį! Jo skurdas nėra mažesnis už kitų skurdą, o kitų skurdas tveria didelios žmonių skurdą, kurio tarpe, susikocen-travime, gema idėjos.

Kas link einančių mokslus — p. Socialiste, ar tamsta pažįsti universiteto studentų gyvenimą? Ar žinai, kėk jų tarpe yra žmo-nių, einančių mokslus dėl prakil-nesnių idėjų, pasikankinančių pi-nigais tik būtinai ant pragyvenimo ir mokslo reikalingais? Ar daug tokių, ka; cina savo lėšomis, savo uždirtais pinigais? Ar ma-žai jaunomėnės, išėjusios moks-lus, paima savo idealus ir už-sėda už plėčių stalų valdiškos įstaigose ir "čiulpia žmonių krau-vę"? Tik nereikia to pritaikinti absolutiškai prie visų mokslų; — ne; vien tik prie didumos, kilusios iš turtingesnių visu-mėnės sluoksnių. Mės, beturčiai, tė-vų pastumti lig 3-4 klases, 13 — 14 metų palikti be jokios pašal-pas, tankiai žinome — o jei ne, tai tampame mokiniais ir neda-mokiniais. Paimk, tamsta, pa-rieidau Vaicaitį, p. Višinskį ir daugybę kitų mums žinomų vyrų. Juk jie žuvo dėlto, kad troško mokslo, o neturėjo lėšų; jų gi draugų dauguma šandien užima valdiškas vietas, slėgia žmones ir "čiulpia jų kraują". Kodėl? Mums mokslas nėra prieinamas; mės turime tą mokslą sau iško-voti! Kovoje nelaimėtina be po-litikos.

Taip, p. Socialiste, varyk į musų tarpą ir į savo gyvenimą puodus, viralą, vaikų klyksmą ir t. t. Tik vieno prašau, savo ko-respondencijoje buk rimtesniu žmogui, ne vesk kitų į pagundi-mą; gaila laikraščiuose vietos ir visuomenės atydos, ka; galima bu-ti apversti ant daug naudingies-nių dalykų. (Oj gaila tos vietos ypač begalinias, nieko, arba ma-žai ka; išaiškinantiems ginčams, polemikoms, ypač labai įpau-tempt mokiniams atskirų ypa-tų. Mokinant ypatas, geriausiai be laikraščių tarpininkystės joms tiesiog siųsti pamokinimus; tas-ky laikraščiai turės daugiau vietos kitokiems, visuomenės reikalus perkrafinėjantiems rašams. Rd.).

V-as Gaizupis.

II.

Daug tilpo korespondencijų iš Brooklyn apie prelekcijas, bėt visos nukrypsta toli nuo teisybės. Rašdami korespondencijas, prisilaikym teisybės, saugokimės melagysčių. Korespondencija tilpu-si No. 14 "Lietuvos" p. Sociali-sto neteisinga. Jis rašo: "prie-šai apšvietos ir čia nemiegojo: tuojau apskundė Tautiską na-mą policijai, kuri uždraudė duot svetainę". Kada policija perspėjo p. Drangelį, kad neduotu svetainės susirinkimui, buvo 3/4 po pietų. Pasijustas iš 60 distriktu detek-tyvas patir, ar žmonės susirinko, ar ne, ir dasizinojės, kad bus skai-toma Tautiskame name, uždrau-rių žmonų ir vaikų?...

Bučinskas pranešė man apie tai, o aš, su p. M. J. Viniakiciu, nu-ėjome į policijos staciją ir gavo-me leidimą skaityti lekciją. Socialistas rašo: "dažinota ir kas skundė". Kodėl ne pranešė apie skundėją viešai per laikraštį? Aš buvau policijos stacijoj ir kal-bėjau, o ten nieko ne minėjo apie denuncijanto ypatą; pasakė, kad ne pasakys, kad ne gali išduoti detektyvo.

Socialistas rašo: "Mūsų pa-žangesnieji vyrai sudėjo galvas į kruvą, ir išgalvojo surengtą tą pačią dieną viešas prakalbas, pa-samdė svetainę skersai gatvės". Prakalbos surengtos pirma ne-gu prelekcijos. Lenkiškame laik-rašty "Rabotnik" buvo garsinta 4 sanvaitėm pirma negu jos atsi-buvo (bet lenkiško laikraščio dau-gumas lietuvių juk ne skaito. Red.). Rengėjais prakalbų buvo ne tie pažangesnieji vyrai, tik "Lietuvių Apšvietos" draugys-tė, susidėjus su lenkų socialistų kuopa. Prakalbos ne skersai gat-vės buvo, bet pn. 42 Grand str., o prelekcija pn. 101-102 Grand st. Socialistas sako, kad 19 kuopa apdirbo programą, buk žmonijai reikalinga pirma politika, o ne apšvieta, kad tik skurdas gimdo socialistišką susipratimą. Tas yra melu. Prigulėdamas prie 19 kuopos ir prie Progreso Ratelio, užtikrinu, kad kuopa neapdirbo nė jokio atski-ro programo, net matydama tulius prelegentus šne-čiant 19 kuopą, ne atkreipė atidos.

Socialistas apšmeizta ir Lietu-vačių Apšvietos draugystę, saky-damas, buk ji susitvėrusi naikinti apšvietą. Pažiūrėkit savo akimis į jų darbus ir programą. Jos už-manė sutvert Moterų Sąjungą, priguli prie progresyvių drau-gysčių. Juk tai, rodos, ne naiš-minis apšvietos? Neteko girdėt Socialisto paminėtų L. Ap. Drg. tokių šauksmų: "šalin su puodais, šalin su vyrų valdžia, šalin su augi-nimu vaikų, šalin su viskuo". Is kur tą išgalvojo Socialistas? Kol Socialistas to neatsauks, to bus melagium. (Gera! buty, kad jis surastų kitą vietą savo atsau-kymui, o laikraščius paluosuotų nuo besidrabstymo purvais, nes tas viskas rodo, kaip žemai mes dorisai nupulėme. Red.). Nesikavokit po pseudonymais. Jeigu kas rašo teisybę, lai para-šo tikra pravardę. Suvadziot vi-suomenę, rašyti neteisingas žinias, šneizti ypatas gali tik žmogus menkos doros arba jos visai nepa-žystantis, o ne socialistas.

Stankus.

Suom kartu tyčia talpiname du atsiliepimų aiškinančių tą patį klausymą, nors turėjo pakakti vie-no p. Stankaus rašto, nes jis ge-riau dalyką išaiškina. Medegos aiškinimui musų vaidų, teipgi vai-dų musų partijų turime ir dau-giau. Ją sunaudosime vėliau. Jei-gu pas mus kyla toki vaidai, kokių kultūrisksnėj ir doreesnėj draugi-joj buti negali, tai turi but ir jas gindančios kokios ne paprastos priežastys. Pasibaigus, arba bent nutilus šiek tiek ypatisiems vai-dams, pasistengime tas priežastis peržiūrėti. Tą mes laikome kur kas svarbesniu už visus ant asa-bisko pamato, be svarbesnių mo-tyvų, paremtus ginčus. Akreipia-me vien korespondentų atidą, kad biau, nedoru yra rašyti į laik-raščius neteisingas koresponden-cijas. Juk tai vis tiek ka; pa-dirbti, suklustuoti svetimą čekį. Kas negali teisingai, bešaliskai ap-rašinėti lietuvių gyvenimo, kas ne moka apsisaugoti aprašinėjimose nuo bobiskų pliauškinų, geriaus tegul ne rašo nieko.

Redl.

Mažas Feljetonas.

Pas cenzorių.
Rosijos komedija.
Vienas aktas.

Redaktorius.

Cenzorius.

Redaktorius. Meldžiamasis, pa-sakyk ka; rašyti, ka; aš turiu tal-lis pristatytų produktų valgiui ne-tinka. Taigi mat ir Prancuzijoj kontraktoriai kaistas kareivių svei-kaatos stengiasi sau turtus rinkti, bet juos ten, turbut, geriau negu Amerikoj prižiuri.

Cenzorius. A?

Redaktorius. Pasakyk, ka; aš turiu daryti — redaktoriauti, ar pasikarti?

Cenzorius. A?

Redaktorius. Aš prisipirtinai klausiu — kas man daryti — re-daktoriauti, ar pasikarti?

Cenzorius. Tamstos valia — išsirik, kas labiau patinka.

Redaktorius. Žinoma, kad da-rtiniame mano padėjime geriau pasikarti, bet kas bus su mano žmona, vaikais? Supranti, aš tu-tytu žmoną ir vaikų?...

Cenzorius. A?

Redaktorius. Aš prisipirtinai klausiu — kas man daryti — re-daktoriauti, ar pasikarti?

Cenzorius. Tamstos valia — išsirik, kas labiau patinka.

Redaktorius. Žinoma, kad da-rtiniame mano padėjime geriau pasikarti, bet kas bus su mano žmona, vaikais? Supranti, aš tu-tytu žmoną ir vaikų?...

Cenzorius. A?

Redaktorius. Aš prisipirtinai klausiu — kas man daryti — re-daktoriauti, ar pasikarti?

Cenzorius. Tamstos valia — išsirik, kas labiau patinka.

Redaktorius. Žinoma, kad da-rtiniame mano padėjime geriau pasikarti, bet kas bus su mano žmona, vaikais? Supranti, aš tu-tytu žmoną ir vaikų?...

Cenzorius. A?

Redaktorius. Aš prisipirtinai klausiu — kas man daryti — re-daktoriauti, ar pasikarti?

Cenzorius. Tamstos valia — išsirik, kas labiau patinka.

Redaktorius. Žinoma, kad da-rtiniame mano padėjime geriau pasikarti, bet kas bus su mano žmona, vaikais? Supranti, aš tu-tytu žmoną ir vaikų?...

Cenzorius. A?

Redaktorius. Aš prisipirtinai klausiu — kas man daryti — re-daktoriauti, ar pasikarti?

Cenzorius. Tamstos valia — išsirik, kas labiau patinka.

Redaktorius. Žinoma, kad da-rtiniame mano padėjime geriau pasikarti, bet kas bus su mano žmona, vaikais? Supranti, aš tu-tytu žmoną ir vaikų?...

Cenzorius. A?

Anglijos karalius Havanoj davė padirbti 500 cigarų, kurie vėlykoms turi ateiti Londonan. Už 500 cigarų reiks užmokėti 2000 dol., taigi cigaras užpuola po 4 dol. Rukant karaliui taip brangūs cigarai, ne vienai darbininkų šeimynai reikia visos sanvairės pragyvenimui pasigaminti 4 dol., taigi išleisti šanvairę tiek, kiek atseina vienas karaliaus cigaras, ne kalbant jau apie kitus karaliaus suvartojamus brangius daiktus.

Peterburge vienas aktorius, kazyrudamas klube, išlošė gana didelę pinigų sumą. Parėjęs namon, padėjo pinigų ant stalo. Rytmetį barzdaskutys atėjo jam barzdą skusti. Jau barzdą pamušlavo, bet su sykiu metė britvą ir išbėgo. Paskui jis apreiškė, jog pamušlavus kruvą pinigų, jam užėjo noras perplauti gerkle aktoriumi ir su pinigais pabėgti; vien išbėgdamas greitai iš namų, jis pergalejo pagunda.

Mieste Lwowe, Galicijoje, rusinas studentas Mieroslav Scizinskis nusovė Galicijos gubernatoriaus, grafą Potocki. Pervertas trijų kuklų, Potocki ir porą valandų pasimirė. Paskui surestavo daug rusinų studentų.

Legislaturai angliskos valdybos salos kunigaikščio Edwardo paduotas sumanymas uždrausti ant visos salos važinėjamą automobilą. Kaip mano, tasai sumanymas, jeigu ne vienbalsiai, tai didelių balsų daugumu bus priimtas.

Portugalijoje, netoli miesto Poraheha, po smarkiai audrai jurių vilnys nuplėšė kranto smėtą ir toliau krante pasirodė ola. Zvejai toje oloj užtikto daugybę auksinių ir sidabrinų daiktų: kryžių, kitokių bažnytinių daiktų. Matyt čia jurių plėšikai turėjo savo krautuvę. Aplinkiniai gyventojai metė savo darbus ir užsima oloj jiešiojimu pinigų ir kitokių brangių daiktų ir kaip kokiam pusėtinai pasiseka.

Amerikos raudas į visus portus išsiuntinėjo prisakymą įvesti kvarenteną laivams atplaukiantiems nuo salos Kubos, kadangi ten siaučia geltonasis druzgas.

Dalis kareivių stovintčių ant Havai salų, pabėgusių iš kazermių mieste Honolulu, apvaldė laivą "The Lady" ir ant jo išplaukė ant jurių. Sugavo juos vienok vienas garlaivys ir atgabeno atgal į Honolulu. Jie atiduoti teisminiui, nes juos apskundė, buvę jie užsiiminėjo plėšimais ant jurių.

Laikraščiai praneša, buvę Portugalijos sostinėje Lisabonoj kariūnė paėmė viršų ir suvaldė neramias minias. Klausimas tik ar ilgai tvarka viešpataus. Paskutiniai kraujo praliejimai ant miesto gatvių žmonis labai suerzino.

Siberijoje, netoli Tomsko, nusiritsi nuo kalno sniego lavina užbėrė du atskirai buvusius namus. Iš po griuvėsių ištraukė 18 užmirusių žmonių kūnų ir dvi sunkiai sužeistas moteris.

Konservatyvų partijos vadovas maskoliškoj dūmjoj, grafas Bobrinsky, pakvietė dvikovon demokratų partijos vadovą Milikovu, bet tas pakvietimo ne priėmė.

Vakarinė Vokietijoje 50000 darbininkų dirbančių prie triobų statymo atsirado be darbo, kadangi kontraktoriai neįstengė susitaisyti su tepioriais alų reikaluose.

Vietoj pasitraukusio nuo vietos dėl sunkios ligos Anglijos ministrių pirmininko Campbell Bannermano likosi paskirtas Herbert H. Asquith.

Ant salos Islandijos gyventojai pakvietė balsuoti, ar jie nori ir toliau prigulėti prie Danijos, ar visai nuo jos atsiskirti.

Bankieriai chiniečiai mieste Hongkong atsiskė priimti japoniškus pinigus ir vekselius.

Anglijoj, kasykloj Norton Hill, ro d. balandžio atsitiko dujų eksplozija, kurios lo darbininkų likosi užmūstyti.

Chinų ciecorienė prisakė pralinti nuo tarnystos visus urėdinkus rukančius opium.

Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietuvoje

(1569—1795m.)

Parašė Jonas Šliupas, M. D.

Seminarijai Vilniaus diacezijos įsteigti 1582 m. Vilniaus vyskupo Jurgio Radvilo, užrašė Danielius Kazys Siška ypatingą fundusą užlaikymui regens'o ir socius'o prie seminarijos. Iki 1652 m. seminarija buvo po valdžia jezuitų, o potam rankose svetiečių kunigų. Prašant Pociui, Zemačiumi vyskupiui, nuo 1613 m. buvo priimami taip-gi Zemačiumi klierikai. Dėlko jezuitai, supykę, su koliojimais atsisaukė 1652 m. nuo seminarijos, nėra man žinoma. Taipgi kita seminarija — popiežiškas alumnatas — tapo rūpėsiu Possevinio popiežiaus Gregoro XIII Vilniuje įsteigta rusiškai unijotų jaunuomenei, einančiai į kunigus, ir pavesta priežiuron jezuitų. Po kasatai zokono, toji perėjo į globą bazilijonų. Kongregacija de propagando fide 1753 m. nutarė, kad ten būtų 20 klierikų, beje 4 bazilijonai ir 16 šiaip unijotų. Visos liet. vaivadijos, o iš lenkiškų tik Belzo ir Chelmo žemė, turėjo tiesą turėti po vieną mokininį toį dvasiškoje mokykloje.

Vilniuje buvo nuo laiku Jono Kazimiero katedrinė mokykla, ir ji dalinosi į tris klhasas, 1522 m. kunigaikštis Jonas, Vilniaus vyskupas, įsteigė scholastiką pralotų kapitulą, nors toji priešinosi, ir ji tinkamai apdovanojo. Parkvietė ant to urėdo Jokubą Staševskį, Krokavos kanoniką, ir tas geriaus sutvarkė katedrinę mokyklą. Mokintiniai — scholases arcenses — mokėjo tulą mokėstį, bent turtingesniejie, 1562 m. ten rektoriatu Vaitiekus Stobnickis ir mokiniojavo tulas bakalauras Mikolas. Dūsyk per mėnesį mokininiai turėjo eiti į murytą kapitulos pirtį. 1603 m. tos mokyklos perdėtinu buvo Stanislasas Galazka ar Galaskė, vėliau prisaiķintas teisių praktikantas Vilniuje ir 1619 m. autorius rejestro prie Liet. Statuto, tuomet antru sykiu išleisto. Mokykla turėjo privilegiją, kad be jos leidimo niekas mieste negalėjo steigti kitų mokyklų. Tačiau 1513 m. kapitula nusileido klebonui šv. Jono bažnyčios ir leido jam įsteigti prie bažnyčios mokyklą 6 vaikams tinkantiems ir chorą ir 16 kitų vaikų. Nežinia, ar ant tos pačios privilegijos pasiremdamas ar ne, Vilniaus kanonikas ir archiprezbyteris šv. Jono bažnyčios, Roizius, įsteigė prie jos mokyklą teisių, kur, tur-but, pats Roizius išguldinėjo bent pagrindas jurisprudencijos.

Kražiai, prie Krazenos upės, 16-me šimtetyje buvo turtu Radvilų, o vėliau pateko Chodkevčiams. Jonas Karolis Chodkevčius įsteigė čion 1614 m. bažnyčią, kolegiją ir jeziuitinį mokyklą, ir gerai jas apdovanojo, bijodamas, idant reformacija nepasiplatintų tarp žmonių. Berods jau 1607 m. jezuitai Kraziuose turėjo savo domicilium; mat Zemačiumi vyskupas, Melkijoras Giedraitis, parkvietė tuomet čion du jezuitus: Mot. Galminą ir Melkiorą Daugėlą ir patalpino juos prie parapijinės bažnyčios. Konstitucija 1615 m. patvirtino fundaciją Chodkevčiams, prie kurios prisidėjo ir Mikalojus Kristupas Radvilas, dovanodamas savo rumą ir placių.

1616 m. jezuitai čion "gerai vaikus mokyti" pradėjo, anot Valančausko, po rektorysta Jono Jamielkovskio. "Nuo senų dienų lyg pat musų gadynės Kraziuose buvo augsta ir už visas kitas geresnė mokykla" (mat ten mokinio sale gramatikos ir retorikos taip-gi filozofiją bei teologiją): "todėl Kražiai gali skaitytiesi šaltiniu, iš kurio per kelis amžius pludo apsiavimas į Zemačiumis" (Valančauskas). 1616 m. kn. Boksia, jezuitų provincijolas, atsiuntė į Kražius tarp kitų kunigų du mokiniojau jezuitus iš Virbaliaus. 1618 m. Jonas Karolis Chodkevčius patatydino Kraziuose muringą mokyklą. Jezuitai čion garsius savo vyrus į mokiniojus pakėlė, k. a. Motiejų Kaz. Sarbievskį, kurs vaikus mokino poetikos ir pats eiles rādėvas ant Medikalnio po suberėjusiu azuolu, ir Kazimierą Vijuką Kojalavycių, kurs mokė retoriką. (Labesniai išsitobulinimui, jezuitai 1622 m. Sarbievskį išsiuntė į Italiją, kurs savo laiką Romoje pašventė teologijai ir humanistikai. 1627 m., sugrįžęs į Vilnių, užėmė katedrą iškalbos ir filozofijos, potam teologijos. Buvo dekanu tų skyrių. 1632 m. apleido Vilnių, pašauktas už jamokslininką Vladislavo IV. Lošė ant cimbalo, arfos ir klavicimbalo, ir gražiai dainavo. Kad su karaliumi 1636 m. lankėsi Vilniuje, akademija įteikė jam diplomą daktaro teologijos; viešėdamas Merkinėje, rašė "Silvuldia", eiles, kitiems medžiojant. Mirė 1640 m. Varšavoje. Rašė poezijas lotyniskai ir buvo labai Europoje mylimu poetu.) Mokyklą jezuitai paskaidė į 5 dalis: Infima, Grammatica, Syntaxis, Poetica, Rhetorica. Kiekvienai dalei davė ypatingą mokinioją. Čion buvo taip-gi konviktas neturtinų šlėktiskai jaunuomenei, įsteigtas 1634 m. Eirogalos tįjuno Petro Šukšto, Tarp mokininių 1634 m. buvo Chryzostomas Vistartas ir Gabrielius Daugėla, abudu audiatores theologiae morales.

Kražių kolegijoje gyveno garsus jezuitai: M. K. Sarbievskis, Zygmantas Liauksminas ir Karolis Virvyčius. 1635 m. Eirogalos tįjunos Petras Šukšta užrašė Kražių jezuitams dvarą Gilviečius, su žmonėmis; už tai jezuitai turėjo kasmet leisti į mokyklą 10 vaikų Šukšto šeimynos, o Šukštų pritrūkus, kad leistų tiek-pat kitų bajoraičių, Zemačiumiegius gimusių. Pelną iš to dvaro maskoliai užgrėbė, beje Povilas I pavadė tą pelną vaikams Smolensko mieste besigudinanties kariauti. Ir kiti dižūnai, k. a. Prześciwskiai, Ivanavyciai ir kiti užrašais daugino turtą Kražių jezuitų. "Priveizėtojai apšvietos", vyskupai Zemačiumi, kasmet lankė Kražius. 1656 m. Švedai, vedami generolo De la Gardie, įsigrivė į Zemačiją, atbrudėjo ir į Kražius, išblaškė vaikus ir mokiniojus, kurių tuli išbėgo į Prusus, ir knygyną išnovijo. Du pasilikusiu kolegijoje jezuitu, Valerijonas Šcepkovkis ir Adomas Alkymavycius, pagriebti Švedų ir supancioti, 8 mėnesius Rygoje kalėjo. Išliuosavo juos Kurso kunigaikštis, davęs laidds. Kraziuose nebebuvo mokyklos, iki Lenkai su Švedais nesusitalkino ir kariauti nesiliovė. Mikolui ir Jonui III karaliaujant, mokiniojai Kraziuose negudriai temokė. "Kaipo-gi visa pro visu tuokart reikalavo nuo mokininių: kad kiauira mokėtų Alvatą, bilotų jeib kaip lotyniskai, prirašytų placiūs lakštus ant garbės geradėjų ir dižūnių, braizytų šioķias-tokias eiles lotyniskai. O vis tai mokėdami vaikai, nė kiek dar mokytais nebuvo. Iš tokio tai mokinimo kilo didis neapšvietimas, kurs apdengs buvo visą Lenkų žemę, už vis Augustui II ir III karaliaujant" (Valančauskas).

Braunsbergo kolegijai vyskupas Tylickis 1600 m. amžinai dovanotoj keturis ukininkus su jų laukais kaimie Pettelkau; vėliau gavo gyventojus pas Mazajį Rutų Kal.

neį. Jezuitai su laiku čion įgijo didelius lobius ir turtus: Kad 1644 m. kanonikas Mot. Montanus katedrai graikiškos kalbos užrašė 5000 lenkiškų auksinų, tai Jonas Vaitiekus Kunigk, officialis Frauenburge, 1708 m. paskyrė 7000 prusiškų auksinų užlaikymui katedros kanoniškų teisių.

1623 m. čion mokėsi iš Lietuvos Florionas Sapieha, Samuėlis Valavycius, Vilimas Pliateris (iš Vidzemo), Povylas Sapieha, Stasys ir Vaitiekus Hozijus ir kiti.

Bėdnieis studentams čion buvo bursa, kuri turėjo savo kraitį. Po valdžia kolegijos taip-gi buvo dvasiška seminarija ir popiežiškas alumnatas.

Kad 1626 m. Gustavas Adolphas užėmė Varniją, jezuitai pabėgo ir sugrįžo tikiai 1637 m., bet jau 1655 m. antrusyk jie buvo priversti trauktis šalin. Bet nuo šados Olyvoje iki kasacijai Klemenso XIV tykiai sėdėti galėjo, nors daug dar nukentėjo laike karių Karolio XII. 1743 m. naujai perstatydino kolegiją. Kada Varmija pateko Vokietijai, tos mokyklos iķlaik pasiliko po vardu gymnasium academicum.

Jezuitų kolegija čion turėjo didoką knygyną ir spaustuve.

Iš Terbatos kolegijos, laike karių su Švedais valdant Zygmantui III, 1600 m., jezuitai turėjo bėgti ir drauge su retorikos mokiniais jie traukė į Nesviezių, palikę tikiai 7 šnarius zokono saugojimui kolegijos. 1601 m. Karolis Suderman, paėmęs Terbatą, apliėšė kolegiją, o jezuitus suimtus į Stokholmą nusiuntė, iš kur 1605 m. tikiai 3 gyvi besugrįžo, mainais paleisti už Karolį (sūnų Karolio Sudermano), suimtą Lenkų, įmant Valmierą 1602 m. Chodkevčiams, po mušnių pas Kirchohmą paėmęs Vidzemi, vėl sugrąžino jezuitus į Terbatą, kur jiems teko lobiai, konfiskuoti nuo šalies vylgiųjų. Bet jau 1606 m. jezuitai vėl turėjo bėgti nuo Švedų, ir daugiaus nebegrįžo. Pirmu rektoriumi Terbatoje buvo Theodorikis Hausesė. Į 24 metus vėliau Švedai įsteigė čionykštėje po jezuitų kolegijoje protestoniską akademiją.

Duenaburge jezuitai turėjo apie 1630 m. kolegiją su lobiais Aulija ir Užvalda. Kas ten jezuitus užveisė, nežinia. Tur-but ten buvo ir jų mokykla.

Nelikus jezuitų, kolegija prigulėjo prie kolegijų Baltarusių provincijos, kurias carienė Katarina užlaikė.

Drogičine, Pagirijų vaivadijoje, jezuitai 1660 m. (ar gal jau 1653 m.) įgijo savo zokonui parapiją, ant to priariant anuometiniam klebonui Pov. Petrikauskui, Varmijos vyskupui Step. Vydžgai ir Lucko vyskupui Mikolui Prazmowskiui. Veikiai ten tapo įtaisyti jų mokykla. Konstitucija 1661 m. patvirtino fundaciją jezuitų netikiai Plocke, Miedzzyrzecėje ir Bydgošoj, bet ir Drogičine. 1661 m. Plocko kanonikas Svinolekšius buvo fundatoriumi kolegijos, kurią išmuro rektorius jezuitų Drogičine Kučynskis. Ten buvo augstesnėji jezuitų mokykla, beje mokė teologiją ir filozofiją.

Apšvietimo Komisija atidavė jų kolegiją ir bažnyčią priarams, kurie čion laikė žemesnę mokyklą, o 15 konviktorius jie ėmė iš Komisijos yzdo po 4200 auksinų metams.

Į Pašiausę jezuitai, atvykę pradžioje 17-to šimtmečio, įgijo tėviskes per fundacijas Stasio Beinarto, yzdininko d. k. Lietuvos, kurias Varšavos seimas 1619 m. jiems valdyti leido. Čion jie įsteigė mokyklą tokią kaip Kraziuose, nes mokė nuo beabos lyg teologijos.

Į Torunių ketino jezuitus parkviesti 1593 m. Kelmės vyskupas Petras Stemblerg Kostka; bet tikiai jo įpėdinis vyskupas Petras Tylickis teatgavo jiems bažnyčią šv. Jono nuo liuteronų, kur jezuitai pamokslininkavo neatsižurdami į protestą magistrato. 1606 m. V. Gembickis gavo nuo Zygmanto III privilegiją atgauti ten mokyklą ir jezuitai ėmė jaunuomenei traukti pas save mokymuisi. Magistratas protestavo, o liuteriškai žmonės, užpuolę ant mokyklos, išvaikė jaunuomenei ir sumušė jezuitus. Tikiai milicija aptildė maistininkus, tulius iš jų suimdama. Jezuitai nepalovė toliaus mokinę jaunuomenei. Torunenai sutarė išvaryti jezuitus iš miesto. Bet jezuitai nuo Zygmanto III išsiprašė salvum conductum ir veikiai sugrįžo atgal, nors mokyklos neatidarė iki 1611 m. Dabar prasi-dėjo karė už gyvastį tarp miesto ir jezuitų, ir pasibaigė 1725 m. katastropha Toruniaus meistui. Gyventojai nepriminėjo ant gaspados jezuitų mokininių. Jezuitai 1614 m. bandė per šv. Morkų su processia vaikščioti po miestą, bet čion jie susilaukė nemalonumų nuo miescionių, kilo net muštynė, ir processija turėjo grįžti atgal į bažnyčią. Nors toks darbas yra nepagirtinas, bet ir jezuitai "tame pat laike Vilniuje ir kituose miestuose draudė protestonams lydeti su giesnėmis lavonus savo bendratikių į vietą amžino atilso! Juk teisės ir laisvės turi būti visiems tos pačios ir lygios! Bėda tautos, kur persekiojimai kokios nebuč rūšies žmonių priima pavyzdį teisių" (Lukoševycius). Jezuitų galybė čion kassyk augo. Bet kilus Švedų karei, Karolis Gustavas ėmė Torunių 1655 m. Jo generolas Mardefeld išvijo jezuitus iš miesto ir bažnyčią šv. Jono pavadė baltiemiems katalikų kunigams. Pasibaigus karei, jezuitai sugrįžo į savo kolegiją ir gundė savo mokinius prieš protestonus. Mokiniai nesykį kėlė jeibį mieste ir 1724 m. tapo kraujas pralietas. Katalikų teismas už tai patraukė atsakymān Toruniaus galvą, protestoną Roesslerį ir kitus kiltesnius miescionius. Nuteisė Roessleriui galvą nukirsdinti, kitus sukapti ir tt., o jezuitus išteisino!!! Mokykla čion buvo augstesnėji. Apšvietimo Komisija čion įrengė žemesnę mokyklą su 3 klasmomis. 1624 m. vyskupas Jonas Kučborskis įsteigė konviktą 12 neturtinų vaikinių, tačiau jezuitai konvikto neatidavė. Kur dingio biblioteka jezuitų po kasacijai zokono, nežinia.

Baroje, Mogylevo pav., kolegija jezuitų tapo įsteigta Stasio Zolkievskio, dižio Lenkijos hetmano. Seniunai ir šlėktos vėliau didino turtus kolegijos.

Apšvietos Komisija mokyklą ir rankius pavadė valdžion kn. bazilijonų; o ertą namą, kur jezuitai laikė savo mokyklą, žydams perdavė kunigaikštis Adomas Poninskis, šnarys Išfalytinės Komisijos. Nors čion daug budavo mokininių, vienok bazilijonai nerupestingai vedė reikalus mokyklos.

Bobruiske, Minsko vaivadijoje, rezidencija jezuitų įsteigė Petras Tryzna, Riečios (Rėzeknės) starasta, o apdovanojo ją Vladislavas IV ir jo pati Liudvika Marija. Atidaryta ji tapo 1627 m. Pirmu perdėtinu tos rezidencijos buvo Andrius Bobelia. 1651 m. tapo suardyta laikuose karių prie Jono Kazimiero, o jezuitai bėgo į užru-bežį iš Lietuvos. Vėliau atstatyta, išilaikė iki kasacijai zokono.

Komisija Apšvietimo mokyklos ir rezidencijos Bobruiske pavadė valdžion Vilniškų akademikų, įrengusi čion žemesnę mokyklą.

Liet. Brasčiuose jezuitai iš pradžių turėjo rezidenciją, vėliau kolegiją, kurios įsteigtoju buvo Leonas Sapieha. Bet turtai pradžioje buvo menki, taip kad jezuitai iš ten bėgti ketino, tik Lucko vyskupai juos sulaukė. Bet per dosnumą Sapiehų, St. Ušynskio, Eustachio Tiškevyciaus jie veikiai iš bėdų išsikrapštė. Jezuitai čion laikė augstesnę mokyklą, kur mokė teologiją ir filozofiją. Ir Apšvietimo Komisija paskyrė čion buti aprubinei akademiskai mokyklai.

Šotlande, palei Gedaną, jezuitų kolegija įgijo turtus nuo V. Gebickio, vėliau archyviskupo Gniezno, taip-gi nuo Baranovskio, mirusio 1624 m. Gniezno archyviskupo. Felicijonas Sančavskis, miręs vyskupu Krokavos 1732 m. istatė katedrą teologijos. Pamurino-gi kopytėlę Povilas Voluckis, Vloclavo vyskupas, miręs 1622 m. Tarp kitų geradarių, randame Kasparą Geschavą, Olyvos abatą; Felikšą Koss, Pelplino abatą. Jonas Bąkovskis davė jezuitams bažnyčiai 5000 auksinų. Kolegija jezuitų čion laikė augstesnę mokyklą; tarp kitų čion mokėsi garsus Juozapas Vyickis, senatorius vaivada.

Gartinė jau karalius Stepas Batoris ketino įsteigti kolegiją jezuitams (1584 m.) ir užrašė 10000 auksinų ir Dvališkių dvarą. Smolensko vyskupas Pr. Isaikovskis pavadė tai kolegijai dvarą Svysločių, Gartinio vaivadijoje, ir iš plytų pastatė bažnyčią apie 1633 m. Padaugino čion jezuitų turtus Kristupas Chaleckis, Jonas Lesiovskis, Stasys Kossobuckis ir kiti. Tai buvo viena iš turtingiausių kolegijų Lietuvoje. Tarp kitų geradarių paminėsim čion Jeronimą Gintautą Dziewaltovskį, Snarskį (1706 m.), Kazį Povilą Joną Sapiehą, Vilniškį vaivadą, lietuvišką hetmaną. Jau 1641 m. jezuitai čion turėjo savo mokyklą, tik nežinia, kokia ji buvo, augstesnėji ar žemesnėji.

Komisija Apšvietimo Gartinė įsteigė aprubinę mokyklą ir pavadė ją užziurui akademijos, kuriai pateko taip-gi turtingas knygynas po jezuitų.

Graudenėje, (Grudziądze) kolegiją įsteigė Jonas Dzialynskis, Kelmės vaivada, miręs 1648 m. Kada čion tapo mokykla atidaryta, nežinia. Džialynskių šeimyną tą kolegiją labai gausiais turtais apveizėjo, taip-gi Marijona Volf, pati Jono Kossos, Kelmės vaivados, mirusi 1720 m.

Kaune domicilium jezuitų jau buvo 1629 m. Ar Kojalavyciai (Vaitiekus, Kazys ir Petras Vijukas) čion įrengė kolegiją ar rezidenciją, nežinia; vienok dar 1673 m. čionykštė kolegija buvo rezidencija. Konstitucija 1673 m. patvirtino visokias jai donacijas, padarytas Andriaus Skorupskio, Kauno maršalko, Rafole Skorupskio, Petro Siurtos (Jaugėlių palivarkas), Eirogaliskio tįjuno (žemiško teisdario Zemačijos), Martino Piazdynskio, Kauno paty-vunio (palivarkas Ciera, Asmenės paviete, kaimas Kau-nakiemis, valakas žemės kaimie Vervazų). 1701 m. kn. Jonas Liaudanskis dovanoj akmeninį namą Vilniuje, prigulėjusį pirmą Bielevyciams ar Gotmantams.

Kaune jezuitai laikė augstesnę mokyklą, kur mokino be gramatikos, poetikos ir retorikos taip-gi filozofiją ir teologiją. Toje kolegijoje mirė garsus jezuitas Danielius Lečycius.

Apšvietimo Komisija triobesiuose jezuitų įrengė žemesnę mokyklą ir pavadė ją valdžion akademikų.

Malborge (Marienborge) rezidencija jezuitų įsteigta tapo, kada Kelmės vyskupas Jonas Kučborskis (+1624 m.) ir Martynas Vayer'is, Malborge klebonas ir officialas, jezuitus įvesdino į Malborgą. Čion legatais greitai pralobė, jie patys jau nusipirko žemės už 30000 anuometinių auksinų. Ir vėliau Povilas Kuklinskis užrašė 25000 auksinų, Jonas Tesmeris 8000 auksinų, o Stasys Balinskis didoką knygyną. Jezuitai čion laikė žemesnę mokyklą; laike karių su Švedais prie Jono Kazimiero, apleidę Malborgą, tik po šados Olyvoje tesugrįžo. Toji rezidencija buvo po valdžia Gedaniškės kolegijos.

Merkinėje (Merecė) jezuitų rezidencija tapo 1676 m. apdovanota Mikolo Kazio Pocių, Vilniškio vaivados, dižio hetmano d. k. Lietuvos, dvaru Holovačė, pirktu nuo Stasio Rukevyciaus. Nelikus zokono, Apšvietimo Komisija triobesius pavadė Dominikonams ir įsteigė žemesnę mokyklą po valdžia tų zokonininkų.

Jau 1657 m. Smolensko vyskupas Jeronimas Sanguska, matydamas daugelį ir religione dissidentium Minsko mieste besirandant, ėmė steigti rezidenciją jezuitų Minske su žemesne mokykla, o 1683 m. Marcijonas iš Kozieľsko Oginskis, Trakų vaivada, su pačia Marcybella Ona Glėbavyčiūtė (davė Upieravycių dvarą), ir 1682 m. Ciprijonas Povilas Brzostovskis, Trakų kaštelionas, su pačia Rachele Barbora Duminiute, savo dovanomis prisidėjo prie pakylėjimo rezidencijos ir eilę kolegijų su augstesne mokykla. Apšvietimo Komisija įsteigė Minske žemesnę mokyklą, pavadė ją valdžion akademikų ir atidavė likucius knygyno po jezuitų.

Mogyleve 1678 m. konstitucija leidžia prie parapijinės bažnyčios jezuitams, apdovantiems lobiais kn. Zdanavyciaus, Smolensko kanoniko, daryti exercitium conversionis dūsių, schizma užsikietėjusių. Nelikus zokono, rezidencija Mogylevo, tuomet jau kolegija, prigulėjo prie Baltarusijos provincijos.

Mikalojus Kristupas Radvilas (Siratėlė), Trakų kaštelionas, dalybomis įgijęs Nesviezių, apsirinko čion savo sėdėnę, pastatydino pylį, suteikė miesteliui Magdeburgo teises, parkvietė ten jezuitus 1584 m. (Vaitiekų Mroskovskį ir Kristupą Ostrovskį) ir nuo 1586-93 m. pastatydino jiems kolegiją. Sale kolegijos jezuitai čion turėjo namą trečios probacijos, arba novicijatą, įsteigtą Jeronimo Tobijaus Grochovskio, 1688 m., ir jo pačios Elzės Aleksandro iš Ščiavinskų. Radvilas pastatydino 1593 m. ir bažnyčią korintiskame stiliuje, pavidale kryžiaus su kupula. O 1589 m. Radvilas dovanoj jezuitams kaimus Tuchovice, Sviećice, Novosiolki, Rodzialovice, Zalepnie, Zaluzė, Užonka, Rodava. 1648 m., laikuose maisto Chmielnickio, dalis jezuitų pasislėpė pilyje Radvilo, kiti-gi išsiblaškė. 1655 m. maskoliai, įėmę Nesviezių, iķirto žmones susime-tusius jezuitų bažnyčion. Triobiesiai jezuitų suplėstėjo, ket-las jų pjuvenėje tapo nugaišinti.

Dar 16-me šimtetyje jezuitai čion atidavė žemesnę mokyklą, o 1650 m. toji permainyta tapo į augstesnęją. Geradarius čionykščių jezuitų buvo be Radvilo, Andrius Skorulskis, Kauno maršalkas (+1635 m.), kurs įsteigė konviktą neturtingiems mokininiams, ir Katrė iš Sobieskių Radvilienė (+1691 m.), kuri užrašė daug aukso ir sidabro ir 10000 auksinų kolegijai.

(Toliaus bus).

Du Sonetai.

I.

Tiesa, gyvenimas tur but smagus:
Nereikia ašarų, kančių, liudumo;
Buvimas turi būti kaip dangus,
Kaip rojus pilnas laimės ir linksmumo

Gyvenam, jaučiam buvį teip trumpai:
Privalom jį praleisti saldžiai, laimingai;
Džiaugsmų tur' but krutinėje kaupai;
Satlūtė šviesti turi mums teisingai.

Bet kodėl dvasioj vieši toks ilgumas,
Jog rados dienos — mėnesiai ilgi?
Visa gamta išrodo nesmagi.

Kodėl gi gyvasties jausmų smagumas
Neužgema iš saulės spindulių,
Ar iš gamtos linksmųjų ir gėlių?...

II.

Nors širdį žavina gamtos dažai,
Nors linksmina graži, rami saulėlė,
Bet jautimus nulinksmys jie mažai,
Jei širdį nepagaus graži širdelė.

Gyvybės laimės rojus ir dangus
Paslėptas širdyje mielos esybės:
Be jos gyvenimas — yra ilgas,
Be jos nesmagios gamtiškos grožybės.

Ir kas yra ta prigimtis augštoji,
Kada širdis jo' liekasi viena,
Kada linksmybės gėsta lyg diena?...

Kada, kada, gėlele mylimoji,
Kvepėsi tavo, malonus, brangus,
Bus, tave mylinčiam, širdies dangus?...

Jonas Viskoska.

R. Bracco

Pietro Caruso

Vieno Veiksmo Drama
Vertė K. Puida.

PIETRO. Nekitoniskai.

FABRICIO. Meldžiui, nejuokiuokiva dabar.
Nėsu geresnis už kitus žmones ir tokio vardo vi-
siškai neįsiskau. Jeigu bloga yra visumenė, tai ar
aš turiu ją atitaisyti?

PIETRO. Ponas grafi, vesti mergaitę, kuri
atsidavė tamstai su kunu ir vėle, tai juk dar ne tas
pats, kas atitaisyti visuomenę?

FABRICIO. Tai tas pats, kas šaukti ją ko-
von, ir tas dar pavojingiau.

PIETRO. Šauktum tamsta ją kovon, jeigu ne-
butum tikras mano dukters doros.

FABRICIO. Ne aš tik turiu žinoti apie jos
dorą, tik kiti...

PIETRO. Ponas grafi, tą viską apdraus tam-
stos vardas.

FABRICIO. Taigi, kad mano vardas reika-
lauja to, kad tiems kitiems patvirtinčiau mano žmo-
nos dorą.

PIETRO. Kam gi tinka toks vardas, kaip
tamstos, kad negali būti apdraudimu patvirtinančiu
tamstos žmonos dorą? (Tyla).

FABRICIO. Ponas Pietro, tamsta verti mane
pasakyti labai nemalonus dalykus.

PIETRO. Meldžiui... meldžiui...

FABRICIO. Užmiršti tamsta, arba nuduodi,
kad užmiršti svarbiausią dalyką.

PIETRO. Svarbiausiu dalyku yra tas, kad
mano kudykis sunaikintas, visas kas kitas neturi jo-
kios vertės.

FABRICIO. Svarbiausiu dalyku, išskyrus vi-
sas viltis, visokius prirodinėjimus ir užmetimus, yra
tas, mielas pone Pietro, kad mergaitė....

PIETRO. Kas gi?

FABRICIO. Kad mergaitė yra tamstos duklė.

PIETRO. (Taip nusigando ir sustraukė, kad ne-
gali išgauti iš savęs nė vieno žodžio).

FABRICIO. (Atsišeldamas). Dėl viso ko yra
labai gerai, kad tamsta išgirda tuos karčius žodžius.
(Tyla). Bet klausiu tamstos: jeigu mylėčiau Mar-
garitą lig is proto išeisiant, kokiū būdu galėčiau su-
naikinti tą viską, kas ją apsupa; kokiū būdu ga-
lėčiau išdildinti visą tavo praeitį, tavo dabartinį;
visą tavo gyvenimą, — mandagiai tariant, tą viską
nurodantį atmosferą, kuri kubo ant namų, kuriuose
Margarita gimė ir augo.... Karštai gini tamsta
moteriškės.... Bet pats tamsta, turbūt, dėlto apsi-
vedei, kad tamstos žmona neturėjo tokio tėvo,
kokis tamsta esi ir nes pats tamsta nieko per tai
nustoti negalėjai ir nieko tai moteriškai paaukoti
neturėjai. O ką padarai tamsta savo dukteriai?

PIETRO. (Visu kunu drebdamas, lyg baimės
perimtas). Tylėk tamsta.... dėl Dievo malonės!

FABRICIO. Toje pačioje grįčioje, kuri slap-
čiomis priimdavo mane, stebėtinai nusijau, pavojingiau-
siau mačiau dalykus. Ateidavau, kuomet norėdavau.
Razdavau mergaitę vieną, visuomet apleistą, ilgė-
sio ir melancholijos kankinamą, mergaitę nuolat
pasilgusią prie kokio nors darbo, pačiai sau palik-
ta....

PIETRO. (Lyg kad atviromis, nustebusiomis aki-
mis mato tą pavėkslį). Teisybė! teisybė!

FABRICIO.ir prisirengusią prie kiekvie-
nos kovos, prie kiekvieno atsitikimo, taip, dargi prie
nuodėmės, kad ištrukti iš to bedarbio kalėjimo. Ne-
buvo nė krislo tėviško rimtumo, arba meilės, kuri
butų mudu sulaukusi, kuri būtų perspėjusi, nė jai,
nė man jokia kliūtis neužstojo kelio. O kuomet pa-
čiai sau paliktas mergaitės abejojimas, paslėptas il-
gėsio augo, ką gi tuomet tamsta darai, ponas Pietro
Caruso?.... Kur buvai?.... Kur buvai?....

PIETRO. (Išėjimas iš kambario išsargiai išsargiai iš-
sargiai). Gana, gana.... jau negaliu ilgiau tamstos
klausyti.... Tamstos teisybė.... tikra teisybė
(kuone verkdamas). Bet nekankyk mane tamsta
ilgiau.... duok man šiek tiek nurimti.... ir eiva
prie galo.

FABRICIO. (nepaprastai mandagiai). Galas
yra toksai: Margarita gali visuomet tikėti mano
jai atsidavimu.... Maniau busias jai naudingas to-
kiu būdu, kad nutraukius visus prietikius su ja.
Bet ji atmeta mano sumanyimą, tad galiu geisti sau
tik to, kad ir ilgai galėčiau būti jai tuo, kuon esu
ligsiol ir paimti ant savęs pareigą rūpintis, be jo-
kių apribojimų, jos gerove ir — vyliuosi — jos
laimę.

PIETRO. (nusigandęs). Tai tamstos suma-
nymas?

FABRICIO. Taip.

PIETRO. Gerai (Tyla. Ateina jam galvon
ir apima jį boisi mintis).

FABRICIO. Sudiev, ponas Pietro. (Nor
išeiti).

PIETRO. Į keletą minučių gausi tamsta at-
sakymą.

FABRICIO. Kaip tamsta nori. (Nor išeiti).

PIETRO. Nenori ponas grafas nė rankos man
paduoti?

FABRICIO. (Paduodamas ranką). Kodėl
gi ne.

PIETRO. (Sugriebęs ranką jausmingai per
keletą sekundų spaudžia). Neužmiršk tamsta to
rankos suspaudimo.

FABRICIO. Kodėl?

PIETRO. Nes.... kuomet Margarita pasa-
kys "taip" ant tamstos sumanyimo.... Pietro Caruso
bus tuomet kitame pasaulyje.

FABRICIO. Nekalbėk tamsta nieku.

PIETRO. Tamstai rados nesusuomone tas, kad
tokis žmogus, kaip aš, neturi drąsos.... O juk taip
yra. (Tyla). Ar neteisybė, ponas grafi, kad taip
yra?

FABRICIO. Liaukis tamsta! Pamatysi, kad
viskas bus vėl gerai, taip gerai, kad....

PIETRO. Kad visi bus pakakinti.

FABRICIO. Suprantamas dalykas.

PIETRO. Visiškai neabejoju. (Trumpa tyla).

FABRICIO. Na, tai dar kartą: sudiev, po-
nas Pietro.

PIETRO. Taip, taip. (Fabricio išeina).

SCENA V.

PIETRO — MARGARITA.

PIETRO. (Sugriebęs rankas stipriai spaudžia
jas prie krutinės, mirtinos baimės apimtas. Pama-
to degtinės bonk, sugriebia ją, bet negeria ir atmeta
šalin. Atsidusta). Ak! (Kosi. Atsikelia kuone
svečiuodamas. Prieina prie durų už kurių yra Mar-
garita ir per raktą sklytę žiūri. Drebdamas atida-
ro paskui stalčių, išima revolverį. Persitkrius,
kad užstoysitą deda jį į švarko kišenį. Paskui,
kiek tik išstengia, šaukia). Margarita! Margarita!

MARGARITA. (Ateina raudonomis, užverkto-
mis akimis, nedrąsiai, kažin-ko laukdama).

PIETRO. (Stengiasi užslepti didelį sujudimą
ir kalba, kaip gali, prakiliu ir nusilpnėjusiu balsu).

Margarita! Ilgai kalbėjau su grafu Fabricio ir
pasisakėva viską, ką tik vyriškij mūsų padėjime
pasisakyti gali. O mūsų pasikalbėjimo pasekmės?

Vesti tavę negal, neapsis su tavim (Margarita su-
junda), apie tai nėra kas kalbėti.... Pietro Caruso
dukters neimama už žmogą. (Tyla). Bet padavė
kitą sumanyimą.... kitą sumanyimą.... Grafas Fa-
bricio siūlo tau per tavo tėvą, kad (Margarita su-
junda) butum jo draugė, kokia ligsiol buvai; žada
tau savo pagalbą.... Matai, kad pasisekė man ga-
limai dailiais žodžiais išreikšti tas, ko be abejo nė
vienas tėvas savo dukterei nėra pasakęs. (Tyla).

O dabar, Margarita, tavo eilė.... Spėsk.

MARGARITA. (Norėty atsakyti, bet neturi
drąsos, nė pažvelgti į jį, nė prakalbėti. Mirtinai
išblyškia).

PIETRO. (Aštriai žiūri į ją, nuliudimo ir
skausmo apimtas). Atsakyk, Margarita.... (Tyla.
Kuone energiška). Margarita!

MARGARITA. (Palenkia galvą).

PIETRO. (Visas nusigandęs dreba, prieina
prie jos, žiūri į ją, lipšniai pakelia jos galvą ir pri-
verčia pažiūrėti į save).

MARGARITA. Tėvel....

PIETRO. Sakyk!...

MARGARITA. (Nuolankiai, bet tvirtai). My-
liu jį!

PIETRO. (Jaučia, kaip jo širdis spaudžias,
vos tegali ant kojų nustovėti, tečiaus stengiasi susi-
valdyti). Gerai. Nieko daugiau pridurti nereikia.
(Tyla). Jis laukia tavo atsakymo. Padiktuosiu
tau jį. Rašyk.

MARGARITA. (Nustebus, nusigandęs, neži-
no kas daryti su saviu).

PIETRO. (Rusčiai, skubindamas). Lie-
piu tau!

MARGARITA. (Automatiškai sėdęs prie biuro
ir rengias rašyti).

PIETRO. (Vėl mandagiai). Keletą žodžių!
Rašyk! (Diktuoja) "Tamstos sumanyimą priimu".
(Tyla. Su paskutinės vilties lukuriavimu). Pa-
rašiai?

MARGARITA. Taip.

PIETRO. (Diktuoja). "Priimu, nes myliu tam-
stą ir nes visiškai tamstai pasitikiu". Jeigu pratusi
ėsi kalbėti į jį "tu" tai pataisyk. (Diktuoja). "Mel-
džiu tamsta ateiti pas mane tuoj tą laišką apturėjus.
Tamsta butinai esi reikalingas". (Margarita su-
junda). Parrašai?

MARGARITA. Jau.

PIETRO. Gerai. Pasirašyk, o paskui uždre-
suok konvertą.

MARGARITA. (Padaro viską ir laišką pa-
lieka ant biuro).

PIETRO. (Tiesio kažin-ko, lyg susimąstęs).
Kur mano skrybėlė?....

MARGARITA. Tėve, neik dabar niekur.
PIETRO. (Ima laišką nuo biuro). Fabricijū
rumai arti. Nunešiu grafiui tavo atsakymą.

MARGARITA. Ne.... to nereikia! Nenori!
Nenorui!

PIETRO. (Jo akyse sužibo paskutinės vilties
spindulys). Nenori?.... Ko — ko nenori?

MARGARITA. Nenoriu, kad tu pats eitum....
Tas būtų nedailu; tėve, tas nepatinka.

PIETRO. A! taip! (Tyla. Įplūdamas į nu-
siminimą). Tai tu to nenori?.... O juk tai pir-
mas atsitikimas, kuomet galio kuon nors buti tau nau-

dingas.... Ligsiol tik bloga tau dariau.... daug
bloga!.... Prisižadėjau daugiau blogo tau nedary-
ti.... jau niekuomet, niekuomet!.... Vėl gėčiau,
bet tikėk manim, idejos mano smegenyse tokios švie-
sios ir aiškios, kokiomis gal niekuomet nebuvo....
(Tyla. Prisiartin prie jos sujudęs, maloniū balsu,
kuone nuolankia pagarba, kalba). Klausyk, Marga-
rita, Margarita! Pajolai.... nes tu esi mano duklė.

MARGARITA. Tėvel!

PIETRO. (Klaupia prieš ją, jautriu balsu). At-
leisk man, kad aš tavo tėvas esu.

MARGARITA. Tėvel! neprivalai taip kalbėti.

PIETRO. (Pagriebia ją ir prieglobstį ir grau-
džiai verkia). Pasakyk, kad man atleidi....

MARGARITA. (Ir gi verkia). Neturiu nieko,
ką tau atleisti galėčiau.

PIETRO. To nežinoti — tai didžiausia buvo
man bausmė. Pasakyk man, kad atleidi.... Marga-
rita, meldžiu tavę!

MARGARITA. Na jau.... atleidi tau....
taip.... atleidi tau.

PIETRO. (Ilgai bučiuoja ją, verkdamas).
Ačiū tau, ačiū!.... (Per prievartį malšina ašaras
ir nuduoda nurimusi). Taip.... matai.... dabar
aš ramus. (Syposdomasis).... visiškai ramus (iš-
sitiesia).

MARGARITA. Tuo švarku apsilvilkęs, tėve,
eisi?....

NAUJI RAŠTAI.

Ze Stosunkow litewsko-polskich,
Glosy Litwinow. Audiatyr et
altere pars. Wydane staraniem
J. K. Warszawa. 1907 m. 231
pusl.

Telpa čia straipsniai aiškinanti
lenkiškai lietuviškus prietikius til-
pę Lietuvos išeminančiuose lietuvi-
škuose laikraščiuose, atsakymai len-
kiškiems publicistams. Bet straip-
sniai surinkti tik paskutinių metų;
tuom tarpu susikirtimai lietuvių
su lenkais ne dabar vien prasidė-
jo, atsakymų iš lietuvių pusės ne-
truko ir seniau; jie tilpo masko-
liškuose, rusiniškuose, net kaip
kokiuose lenkiškuose laikraščiuose.

Todėl ir rinkius ne išaiskinti pil-
nai, ganėtinai lenkiškai lietuviškų
prietikių.

Namų sudas. Pagal Patapenką
parašė A. Feliuniskis (D-ras
Liūgis). "Lietuvos Ukiniuko" iš-
leidimas. Vilnius, 1908 m. 32
puslapiai.

Vaidelis tas tilpo pirma "Lie-
tuvos Ukiniuko", dabar skyrium
atmuštas. Jis paimtas iš masko-
liško, bet pritaikytas prie lietuvių
gyvenimo. Parašytas užimant, ai-
gyvai, todėl vertas skaitymo.

VIETINĖS ŽINIOS.

— Pereitos nedėlios naktį, ant
25 str., netoli Hoyne ave., čekas
darbininkas Juozas Krehormes
persovė savo numylėtinę, 19 me-
tų Antoniją Miller ir pats nusi-
šovė. Tris metai atgal Krehor-
mes atkako Amerikon; pusė metų
atgal jis čia parsitraukė savo nu-
mylėtinę ir patalpino tarnyston
pas Palmerj pn. 1193 Hoyne ave.
Bet čia jauna mergina persikeitė
ir užmanė savo numylėtinį su-
grąžinti jos kelionei duotus pinig-
us. Pereitą nedėlios dieną Krehor-
mes atėjo pas savo Antoniją
ir užmanė jai išeiti pasivaikščioti,
ant ko tojė sutiko. Bet išėjus iš
namų, jis savo numylėtinę užsi-
manė pavaisinti revolverio kul-
koms ir pavaisino teip gerai, kad
jį reikėjo gabenti į numirėlių lai-
dojimo vietą.

— Sekančią savaitę, Auditori-
um teatre Chicago davinės Peru-
statymus didėji, iš geriausios Eu-
ropoj surinktu giesmininkų, is ku-
rių antai Carouso ima už vieną
vakarą 3000 dol., operos trupą.
Nors kainos brangios, pigiausia
vieta 1 dol., bet turinti pingų tu-
rėtų atsilankyti paklausti puikių
giesmių, kokias ypač Amerikoj ne-
visada galima išgirsti.

— Gyvenantis pn. 612 West
North ave. vėžėjas Philip Gross
pereitos subatos naktį, atsigulęs
lovon, atsuko gąžą ir sujungęs
skylę gumine dūda, ją paėmė bur-
nom. Rytmetįj namiškiai, pajū-
tę gąžą, išvertė duris, bet Gross
buvo jau negyvas. Ant stalo bu-
vo raštas, kuriame jis atsisveikino
su namiškiais.

— Pereitą savaitę Chicagoj pa-
simirė išviso 600 ypatų: 344 vy-
riškai ir 256 moters. Per visą
kovo mėnesį pasimirė 2955 ypa-
tos: 1690 vyrų ir 1298 moters;
per visus gi tris mėnesius, arba
pirmame bertainij šių metų dau-
giausiai žmonių, nes 1583 pasi-
mirė nuo plaučių uždegimo, nuo-
dėjos 933.

Redakcijos atsakymai.

Nemuno Vilnius, Clevelande.
Is korespondencijos sunku supra-
sti, kaip slovakės ar kratkės (ar
ne chorvatės?) lietuvių vaikus
lenkina. Juk nė slovakės,
nė chorvatės lenkiškai ne moka.

Ne išaiskinta teipgi, kaip ten mo-
kina "biblija". Ir daugiau ko-
respondencijoj yra nesuprantamų
dalykų.

A. Stegeričiui. Koresponden-
cijoj telpa daugiausiai privatiški
dalykai, aprašinėjimas ypatų. To-
kiaisiais dalykais laikraščiai ne užsi-
ima, todėl ir korespondencija laik-
raščiai netinka. Argi ištikro jau
nieko svarbesnio, visuomenę ap-
einančio surasti negalima, kaip
aprašinėti, ką veikia ir kaip elgia-
si keli "singeliai"? Butų labai
blogai, jeigu per ypatas visuome-
nės reikalų matyti negalėtume.

Kurklinui, Pitsburge. Tai maž-
moziai apeinanti vien draugystės
sanariūs. Su skundu reikia to-
kiuose reikaluose kreiptiesi ne į
laikraščius, bet į draugystės valdy-
bą, o jeigu tas negelbėti, reikia pa-
siskųsti draugystės sanarių susir-
kime.

Ilgaplaukiui, Montelijo. Tai ne-
vertas minėjimo laikraštį mažmo-
žis. Susubairimai per darbo visur
atsitinka, visų nė joks laikraštis
neįstengytų sutalpinti, todėl talpina
vien žinias apie svarbesnius atsi-
tikimus.

Kenosietėms. Mielai patalpin-
tume Tamstų atsiliepimą, jeigu ga-
lėtume suprasti kame reikalas,
kame aprašantis merginų miegą
korespondentas pamelavo. To
Tamstų atsiliepime negalima sura-
sti. Susirinkimai ir prakalbos sa-
lėse, kad ir prie salinių, nėsant
kitokios vietos, arba negalint li-
to-kią gauti, negali merginų baidyti,
jeigu tokiose vietose susirenka
žmonės ne girtuokliauti, bet visgi
ką nors pamokinančių prakalbų pa-
klausti. Jeigu nesibijo į panašias
vijas ateiti kitų tautų merginos,
kodėl lietuvaitės turėtų bijoti?

Argi jos labiau savo garbę bran-
gina, negu reikia, labiau negu tai
daro apsviestesnių tautų mergi-
nos?

ATSISAUKIMAS.

Neatsimenu katraime laikraštyje
skaičiau, kad Lietuvoje yra su-
sitvėrusi su tikslu platint apsvie-
ta "Sviesos" draugystė, kuri jau
net 15 atskirų kuopų turinti. Aš
ją sveikinu, bet žodžiai pi-
gūs, jais draugystę nepapenėsiu,
jai reikalingos knygos; tą be-
abejonės, jaučia ir Centro ko-
mitetas, kurio aš nežinau adreso.
(adresas: D-ras Grinius, Senapilė,
Suvalkų gub. Red.).

Per tai laikraščio skiltyse at-
sisaukdamas, pranešu "Sviesos"
draugystės Centro Komitetui, kad
is "Vienybės Lietuvinkų" ir
"Lietuvos" kataliogy, tu spaus-
tųjų išleisti, už šimtą doliarų
sau tinkamų knygų pasirinkty ir,
paženklindes atsiųsty man, o už is-

PIETRO. A! (nustebs, nutraukdamas žo-
džius). Tuo švarku? Ne. (Nusišvelka naminį švar-
ką ir užsisvelka paltą; įieško progos, kad atkreipti
Margaritos atidžią). Margarita, pažiūrėk, ar vis
dar lyja?

MARGARITA. (Žiūri į langą, tuo tarpu jis
ištraukia revolverį). Ne tėve, jau nelyja.

PIETRO. Gerai.

MARGARITA. (Paduoda jam skrybėlę ir lyg
perkuno trenktą stovi ant vietos žiūrėdama į jį kla-
siančiomis akimis).

PIETRO. Ačiū tau, o dabar.... (Bučiuoja
ją. Porą sekundų pasvyraęs, užsėga švarką). Su-
diev.... (Išleidamas, dainuoja patylomis, prisivers-
damas prie to viršmogiškos valios jėga):

"Lig paskutinės valandos....
Tu man rėskuo būvai
(už scenos)

O Leonora, meiluže mano....
Neužmiršk niekad' mane....
(Jo balsas dingsta toluomoje).

MARGARITA. (Jam išėjus, ji sėda prie stalo
ir ima rankų darbėlį. Dainai nutilus, Margarita žiū-
ri į toį; maloniai šypsodamas išleidžia iš rankų
darbėlį).

UŽDANGA.

V. 23. II. 1907.

ANTRU KARTU CHICAGOJE

bus vaidinta operetė

"Kaminakrėtis ir
Malunininkas"

NEDELIOJ, 26 d. BALANDŽIO

(April), 1908, West Side Auditorium svetainėje, kampas Taylor st.

ir Centre ave. (Ten kur pirmą
kartą). Prasidės 5 val. vakare.[žanga: \$1.00; 75c; 50c ir 25c
ypatai. Choras iš 150 ypatų, ku-
ris padainuos kelias puikias nau-
jas dainas apart operetės dainų.Po vaidinimo ir dainų—BALIUS!
Publika galės pasižioti tautiškus
šokus: Klumpakojį, Suktinį, Naš-
lį ir kitus. Dabar yra paskutinėir geriausia proga pamatyti ope-
retę tiems, kurie nematė pirmu
kartu, bet ir tie, kurie buvo pir-
mu kartu nesigraudys atėjė, nesišgirs naujas dainas, o paskui ga-
lės sau puikiai paūzti. Atsiveski-
te savo draugus ir pažystamus, o
tie jums dėkavos užtai.Tikietai gaunami "Lietuvos" re-
dakcijoj, pas choristus ir kitur.
Nuvažiuoti galima Halsted iki
Taylor ir Taylor iki Centre gatvės.ATYDAI VISŲ LIET. DRAU-
GYSCIŲ CHICAGOJE, ILL.

Valdyba Susivienijimo Lietuvi

Supranta. Chicago, Ill. 1903, pu-
bly 238 50c

608 Gamtos pajėgos ir kaip iš jų naudotis. Pagal Bitterj sutaisė Serenas. Svarbios mokslinės vertės knyga su daugybė pavelkų ypatybių. Štai kaip kiti mokslininkai ir išnau dojam gamtos pajėgų. Chicago, III 1904, pusl. 208. \$0.50

515 Iš kur atsirado mūsų naminiai gyvūnai ir auginiai augmenys? Pagal Lunkevyčių sutaisė Serenas. Su pavelkėmis. Chicago, III. 1901, pusl. 73. \$0.20

526 Kada ir kokią būdą svetainės su- eitvė? Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Igaudas. Aprašyta kokių būdų tveriasi dangi ški kumai ir kaip mūsų žemė susitvė- rė, teigti kokių būdų atsirado ant jos gyvybė. Su pavelkais. Chicago, III. 1906, pusl. 140. \$0.35

527 Kada ir kokią būdą gali svetainės pasibaigti. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Igaudas. Knygėlėje aprašyta svetainės pabaiga. Kas nori darsinoti kada ir kokių būdų gali svetainės pasibaigti, to- gi perskaityti šią knygelę. Chicago, III. 1906, pusl. 135. \$0.35

545 Nematomi prieštai ir draugai žmonių. Pagal Bitterj sutaisė Serenas. Aprašymas smulkiųjų bakterijų gim- dančių visokias ligas pas žmonis, jų auskimas, vystymasis ir tt. Su pavelkėmis. Chicago, III. 1905, pusl. 113. \$0.30

548 Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcijos Profesoriaus Blochmano. Lie- tuviškos kalbos vertė J. Serenas. Chi- cago, III. 1907, pusl. 128. \$0.35

553 Pajėjos organiško svieto. Pa- gal Bitterj sutaisė Serenas. Knyga di- delės mokslinės vertės. Ji aprašo tveriamą visą svietimo ir visų gam- tos sutvėrto dalykų, pa' d'o, pagal se- liausius ir giliausius žemės sluogius, daug milijonų metų atgal gyvenusių ant žemės augmenis, vabalus, žvėris, paukščius ir tt. Su pavelkais. Chi- cago, III. 1905, pusl. 137. \$0.35

566 Senų gadylių išnykė gyvi sutvė- rimai. Pagal Hutchinso sutaisė Ser- nas. Su pavelkėmis. Aprašo se- liausius gadylių ypatybių sutvėrimus gyvenusių ant žemės dar prieš atsi- radimą žmogaus. Šiandien to sutvė- rimo kėnus žmonės kasdien gilius šil- tius, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemės. Tuli sutvėrimų atsiradimo, nesuga- dintus kėnus, užklotus keliolikos stie- snių storio žemės elio. Jie yra šian- dien išstatyti įvairios muzėjuose, iš kurių žmonės mokosi pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milio- nų metų reikėjo pakoti ant mirusio žvėrio kūno užaugo elio žemės keliol- kos sieksnių storio. Mokslinė, pa- gal storus ir senumą žemės sluog- sulį, kuriuose to sutvėrimo kėnus ran- da, gali be apsirimo spręsti, kaip se- na yra mūsų žemė ir kaip senai žmo- gus ant jos atsirado. Chicago, III. 1900, pusl. 370. \$1.00
Ta pati apdaryta \$1.25

559 Svieto pabaiga. Iš rusiško vertė Pr. Stulienis. Kas nori darsinoti ka- da bus svieto pabaiga, tegul perskaito šią knygelę. Chicago, III. 1902, pu- slapų 31. \$0.10

597 Žvėrys ir žmogus. Sutaisė pa- gal Schmeblj Serenas. Mokslas apie subudavimą kupo visokių žvėrų, paukščių, sanarkių, žarnapilvių ir žmogaus. Kiekvienas žvėris arba gy- vis aprašytas pavieniai su visomis jo ypatybėmis ir kokių gyvųjų gimine jis tveria. Su pavelkais. Chicago, III. 1906, pusl. 313. \$1.00
Apdaryta \$1.25

600 Ethnologija arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haber- landtj parašė Serenas. Su pavelkė- liais. Yra tai svarbiausia mokslinė knyga apie visus mūsų pasaulio žmo- nių veisles. Ji parodo visų viešpaty- sčių, visų žemės kraštų ir net mazi- sčių salelių žmones ir jų pavelkėlius. Aprašo jų kilmės, parvų, tikėjimą, pa- pročius, užsiėmimą ir abeinali viską. Kas nori pilnai pažinti žmonių istori- ją, tegul perskaityt šią knyga. Chi- cago, III. 1903, pusl. 667. \$2.00
Apdaryta gražioje ir drutose au- dino apdaruose \$2.50

641 Geografija arba žemės aprašy- mas. Pagal Gelkie, Nalkovskj ir ki- tus sutaisė Serenas. Su pavelkė- liais. Ašikliai ir suprantamai aprašo mūsų žemę, jos pavidaį, didumą ir platumą, jos kalnus, jų vardus, augstį, vulka- nus metančius iš savęs ugnį; iš kokių slaugnių susideda žemė, kur ir kiek joje yra anglių, geležies, aukso, dru- skos ir kiti gėrybių; kiek marių, eže- rų, upių, jų vardai, plotis, gylis; kokie kuruose vandenys: surys, pėsdi, kar- tų; kokie juose gyvena gyvūnai ir tt. Žemė aprašyta dalimis: išskaitytos visos viešpatystės, karalystės, kun- galikystės, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemėje yra gyventojų; kokie jų tikėjimai, kalbos, papročiai, užsiė- mimai, pramonės, išdarbai ir tiesos; kokie miestai, su kiek gyventojų, fa- brikių, pramonių; kur kokie orai: šal- čiai ar karščiai, lytus ar giedros; kur koka ligis dienos ir nakties; kur visa- da yra lygi diena ir naktis, kur saulė per keltą nedėliu nusileidžia arba ne- užteka ir tt. Knyga didelė 6x9 colių, ant geros, stundisio popieriaus apdai- ta. Chicago, III. 1899, pusl. 469. \$2.00
Ta pati apdaryta audimu, kietuose ap- daruose, auksinėmis litomis atpaus- eiti parašai ant nugaros ir šono. \$2.50

655 Istorija abeina. Dalis pirmo. Nuo seniausiojų laikų Chinjos — 2800 m. pr. Kr. iki galutinio išdėli- mul imperijos Aleksandro Makadon- skio 146 m. pr. Kr. Surašė Dras A. Bacevicius. Su pavelkais, para- dais to laikų piramidų, sienas pylų, tvirtinių; tipus kunigų ir kareivių. Hieroglifus Akkadų rašto ir tt. Chi- cago, III. 1904, pusl. 498. \$1.00

1138 Myglėna arba mokslas apie už- laikymą sveikatos. Pagal Berneg, Dr. Noll ir kitus, sutaisė Serenas. Yra tai nauja daktariška knyga. Kas ją su- atyda perskaitys, patalys apsaugoti nuo visokių ligų, užlaikyti delybėje savo sveikatą, paliginti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo va- lūkus. Chicago, III. 1897, pusl. 132. \$0.35

1176 Pamatas Visokiai Reformai. Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei. Populiariškas raštas apie kleimną valgybos. Parašė Otto Cardus. Su raštininko leidimu vertė J. Laukis. Knygute šuodo kad mēsa ir kal- kurie kiti teip pavadinai dliginanti valgiai, yra netinkamais žmonėms maistais. Chicago, III. 1907, pusl. 113. \$0.30

1210 Aritmetika. Sutaisė S. Škač- kauskas. Lesvas būdas išmokyti ska- liuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Sky- rius III — Dešimtiniai trupiniai. Sky- rius IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V — Proporcijų priedavinės. Chicago, III. 1897, pusl. 104. \$0.25

1300 Rankvedis angliskos kalbos. Pa- gal Ollendorff, Harvėy, Maxwell ir ki- tus surašė J. Laukis. Yra tai prakti- škiančia knyga išimokiniui angli- škos kalbos pačiam per save be pagel- bos mokytojo. Chicago, III. 1906, pu- slapų 307. \$1.25
Apdaryta \$1.50

1326 Žodynas lietuviškai — angliskos kalbos. Dalis I. Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus lietuviškus žodžius išguldy- tus angliskai. Kožnas žodis paženkin- tas kursyvosu litomis prie kokių gramatikos skyriaus jis priguli. Kny- gos formatas 6x9 colius. Kieti, mēly- sėjuji spūsių spūsių. Chicago, III. 1902, pu- slapų 382. \$2.00

1327 Žodynas lietuviškai — angliskos kalbos. Dalis II. Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus angliskus žodžius išgul- dytus lietuviškai. Prie kiekvieno ang- liskio žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliskai tarti, teigti kiekvienas žodis paženkinamas kursy- vosu litomis prie kokių gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Gražiai drūtais apdarais, nugarą ir kampai drutos, gražios moro- ko skuros, šonai audimo, ant nugaros parašas aukso litomis, lapų kraštai marmuruoti. Chicago, III. 1902, pu- slapų 382. \$4.00
Ta pati knyga popieriaus apdaruose \$3.00

1328 Žodynas lietuviškai — angliskos ir angliskai — lietuviškos kalbų. (Abi dals) — I ir II, t. y. No. 1326 ir No. 1327. Čienoje knygoje. Yra tai reikalingia- sia knyga norintiems gerai pažinti ang- liską kalbą. Formatas ir apdarai to- kie pat kaip No. 1327. \$6.00

1420 Tikyba ar mokslas? Tikėjimi- ški, moksliniai ir draugiški — politiški tyrinėjimai, surankioti Dr. J. Šliapo. Antras patalystas ir padidintas apsu- dymas. Chicago, III. 1901, pusl. 211. \$0.50

1515 Orakulas. Naujas pilnas Oraku- las arba knyga burtų, monų ir visokių paslapčių ir praktiška C. C. St. Ger- man Delnazinystė, su pavelkėmis. Surinko ir išguldy iš svetimų kalbų J. Laukis. Yra tai didžiausia ir prakti- škiausia monų knyga, burtų ir delna- zinystės mokslo. Formatas 6x9 colius, ant viršaus apdarys koleruotas pavel- kis burtininko rūmo. Chicago, III. 1904, pusl. 412. \$3.00
Drutose apdaruose \$3.50

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Farmos! Farmos!

Miestuose darbai eina blogai; žmonės be darbo skursto, o ant No. 1. 40 akry farma. 8 akieriai dirbamas, likusi dalis po giria, geri sienojai. Stuba — 1 ruma. 2 geri šaltiniai. Iš abiejų pusų gyvena lietuviai. Kaina \$175.00

farmų to blogų laikų nieks neat- jaučia. Kamgi skursti miestuose, jei už mažus pinigus gali nusipirkti sau gabaį žemės, ir dirbti sau. Žemiau paduodame surašą kelių farmų, kurias galima pirkti už mažus pinigus: —

MICHIGANE.
2 farmos po 40 akry — po \$300.00. Išlygos ¼ dalis įmokėti, likusi dalis išmokestimis.
2 farmos po 80 akry, po \$960.00 ir \$1000.00.

Kelios gyvenamos farmos po \$160 akry nuo \$600.00 iki \$2000. Visos arti Peacock Mich.
WISCONSINE.
80 akry farma. 15 akry dirba- mos žemės. Stuba, staldas, vie- šiminkas, šuliniai. Ant išmokėsio kaina \$1200.00, už grynus pinigus kaina \$800.00.

INDIJANOJE.
320 akry. Jasper Co. arti Kni- man. Puiki farma. Kaina \$16.000.
Be virš minėtų įrengtų farmų turime didelius plotus žemės, val- stijose Missouri, Michigane ir Wisconsin.

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago.

Stereoskopai arba Teleskopai.

Stereoskopas arba Teleskopas yra tai prietaisas arba žiūronas su padidinan- čiais stiklais, per kuriuos kad žiūrai ant aborožlio, aboroželis pavirsta į na- turališką pavelkį, kuriame matai tie- las grupas žmonių, triobų, visą mie- stą, plačius laukus, miškus, daržus ir teip toliau, teip kaip kad pats toje vie- toje būtumėi ir viską savo akimi ma- tytumėi. Teleskopas paverčia į natu- rališką ešybę, padidina į atskiroto žmogų nuo žmogaus ir išrodo jau ne pavelkį, bet tikrą atstiktimu.

Mēs turime dabar ant pardavimo gra- čiausius stereoskopiskus pavelkėlius, kaip matote žemiau surašytus.

SERIJA I.

Susideda iš 12 Stereoskopiskų pavel- kių pundeļje. Prekė 50c. už pundeļį.

- Štai ką juose gali pamatyti:
- 1 Stebėtinai groviai Yellow-Stone Pa- rke.
 - 2 Kvietkinė paroda, mieste Sarato- gos, N. Y.
 - 3 Bowerj gatvė New Yorke.
 - 4 Didysis vandens puolimas, Yellow- stone Parke.
 - 5 Tipiška tabako farma, Kuboje.
 - 6 Sudo butas mieste Honolulu, ant sa- los Hawaii.
 - 7 Žuvų rinka, mieste Manilės, ant Fi- lippin salų.
 - 8 San Jose gatyvė, mieste San Juan, Porto Rico.
 - 9 Puiklausia, pils mieste Rheinstein, Prusose.
 - 10 Puiklausias žurandėlis Salone de Jenets, mieste Vienoje.
 - 11 Švento Mykolo palocius, Peterbur- ge, Rosijoje.
 - 12 Švento Petro bažnyčia ir piliacius Ryme.

SERIJA II.

Susideda iš 25 Stereoskopiskų pavel- kių bakselje. Prekė 75c. už bakselį.

- Štai ką juose gali pamatyti:
- 1 Gražiausias vandens puolimas, Ha- vana Glen, N. Y.
 - 2 Orandžių sodas, Floridoje.
 - 3 Didžiausias paco būdiknas, New Yorke.
 - 4 Stebėtinias vandens puolimas, Ni- gara Falls, New York.
 - 5 Puiklausia svetainė United States Hotelyje, mieste Saratogos, N. Y.
 - 6 Kupiškia gatvė, Obispo, mieste Ha- vana, Kuboje.
 - 7 Unikinko namai, Kuboje.
 - 8 Plukdymas galvių mieste Manilės, ant Philippin salų.
 - 9 Geležinkelis ant salos Hawaii.
 - 10 Gatvė miesto Manilės, ant salos Fi- lippin.
 - 11 Kapelija "Souza" ant Paryžiaus pa- rodos, Francuzijoje.
 - 12 Paimų daržias mieste Frankfurt, Prusose.
 - 13 Merginos parduoda kvietkas mie- ste Kopenhagen, Danijoje.
 - 14 Puiklausias kvietkų daržias, mie- ste Monte Carlo.
 - 15 Rustoentval vandens puolimas, Nor- vegijoje.
 - 16 Opera avenue gatvė, Paryžiaus, Francuzijoje.
 - 17 Moterys duels su kardais.
 - 18 Moterys prie arbatos.
 - 19 Motina kudių prausia.
 - 20 Kai labai dideli tie maistukai.
 - 21 Vakaro diskusijos.

SERIJA III.

Susideda iš 20 stereoskopiskų pavel- kių Krištaus gyvenimo. Pre- kė \$1.00 už bakselį su 22 pavel- kėliais.

- Štai ką juose gali pamatyti:
- 1 Krištaus užgimimas Betlejaus Sta- lėjeje.
 - 2 Trys Karaliai atlanko gimusį Kri- štų ir dovanas jam kioja.
 - 3 Krištas, dar kudišk būdamas, mo- kina daktarus Jeruzoliaus bažny- joje.
 - 4 Krištas ant svodbos, Kainoj Gal- lejaus. Permaino vandenį į vyną.
 - 5 Krištas ant kaino kalba prieštais Judošius savo pabučiavimu išduoda Krištų žydams.
 - 6 Simonas pagalbsti Krištui kryžių nešti.
 - 7 Išveta Veronika apšiuosto veidą Krištui.
 - 8 Jėzus ramina moteris, kad jo ne- veiktų.
 - 9 Jėzus prie kaino Golgotos, nukry- žiuojimo vietos.
 - 10 Zalmierai ir Sv. Petras prie kaino Golgotos.
 - 11 Krištas pveda savo motiną Jonui.
 - 12 Skaito Krištui myrio dekretą ant kaino Golgotos.
 - 13 Žydai ruošiasi kaiti Krištų prie kry- žiaus.
 - 14 Krištas kunig ima nuo kryžiaus.
 - 15 Krištas kelias iš grabo.
 - 16 Krištas žengia į dangų.
 - 17 Regykla šigdieninio Betlejaus.
 - 18 Kaip šigdien išrodo Stainelė, ku- kurioje Krištas gimė.
 - 19 Bažnyčia apreiškimo Sv. P. Marjios.
 - 20 Bažnyčia budavota ant grabo Sv. P. Marjios.
 - 21 Kaip šigdien išrodo Krištaus gra- bą.
 - 22 Kaip šigdien išrodo Kalvariją, kur Krištas mirė.
 - 23 Uytėlis po vardu Jėzaus "Štai žmo- gus".

SERIJA IV.

Susideda iš 100 Stereoskopiskų pavel- kių bakselje. Prekė \$2.00 bakselį.

- Šitoje serijoje yra į syklus tiek p- veiktųjų kaip pirminėse serijose. Štai ką juose galite pamatyti:
- 101 Besiartinanti audra ant ežero Erie
 - 102 New York's Tavorų krovimas į di- delį oceaninį laivą.
 - 103 New York, Pilies daržias (Castli- Garden).
 - 104 Boston. Tėvas viešame darže.
 - 105 Atlantic City, New Jersey. Pama- ryj.
 - 106 Niagara. Patalpinia vandens kri- tys nuo olinės salos. (Horse Shoe Falls from Goat Island).
 - 107 Chicago. Auditorium viešbutis ir Michigan Avenue.
 - 108 Kaskados į pokylinę svetainę. L. P. Parodos 1904m.
 - 109 Moki indijonų namelje.
 - 110 Moki indijonų gyvenimas.
 - 111 Sioux indijonų vadas, Hó-No-Frad.
 - 112 Vartininkai (The Sentinels) 3,043 pėdų augšči, Yosemite, Cal.
 - 113 Motina girių, 63 pėdas apėmo. Yo- semite Klony, Cal.
 - 114 Magdelenos Kolegija, Oxford, Ang- lijo.
 - 115 Airija. Killarney, pils Ross.
 - 116 Įėjimas į Muckro's Kilostrų, Al- ijoj.
 - 117 Šiaurinis miestas, Gibraltar.
 - 118 Berlynas. Bondler lovis ir Kate- dra.
 - 119 Vokietija. Griuvėstai viduramainės pilies.
 - 20 Vokietija. Laivas apleidžiantis Ko- blenc'ą, ant Rheino upės.
 - 21 Švedija. Stockholm nuo vandens pusės.
 - 22 Stockholm. Karališkas palocius.
 - 23 Švedija. Ant kelio į Odde.
 - 24 Švedija. Lejono pils, Go. borgo.
 - 25 Šveicarija. Mount Blanc žiurint nuo Chamonix.
 - 26 Thun, Šveicarijoje.
 - 27 Žiuvinis klemas, Alhambra, Grana- da, Ispanijoje.
 - 28 Katedra Notre Dame, faskada. Pa- ryziuje, Francuzijoje.
 - 29 Tullerij daržias, Paryžiaus, Fran- cuzijoje.
 - 30 Palocius tautų ant upės Seina's, Paryžiaus Paroda, 1900m.
 - 31 Venus de Milo Louvre, Paryžiaus, Francuzijoje.
 - 32 des Champs Elysees, Paryžiaus, Francuzijoje.
 - 33 Didžioios operos palocius, Pa- ryziuje, Francuzijoje.
 - 34 Tvirtynė Sv. Petro ir Katedra, Ma- seilles, Prancuzijoje.
 - 35 Laivų užplūdis, Piteras, Villafra- nche, Francuzijoje.
 - 36 Carniche kelias ant ežerės Ville- franche, Francuzijoje.
 - 37 Pajurinis kraštas, Casino, Monte Carlo.
 - 38 Vatikano daržias ir Sv. Petro ka- tedra, Ryne, Italijoje.
 - 39 Rymas žiūrint nuo bokšto Sv. Pe- tro katedros.
 - 40 Didioji gatvė Colona palociuje, Ryme, Italijoje.
 - 41 Skliautas Settimo Severo, Ryme, Italijoje.
 - 42 Kotoseumas, Ryme, Italijoje.
 - 43 Noseniai atkariai, palocius, Pom- pejo, Italijoje.
 - 44 Senatas ir Kanalas, Milano, Itali- joje.
 - 45 Kelias Sv. Juozapo, Venecijoje, Ita- lijoje.
 - 46 Sėrimas karveli ant piečiau San- Marco, Venecijoje.
 - 47 Kelias Sv. Andriejaus, Venecijoje, Italijoje.
 - 48 Mahometonų bažnyčia Omara.
 - 49 Očianis pakraštis, parodantis ke- lio užuolanką, Algierė.
 - 50 Gėrymo fontanas ir gatvė Senamo- Kairo, Egipte.
 - 51 Besimeldžiantis dervišai kleme ma- hometonų bažnyčioje Gamoa El Ala.
 - 52 Mahometonų bažnyčia Sultano Ha- san, žiūrint nuo Cladello sienų Kairo, Egipte.
 - 53 Pyramidos ir Arabų vilija, žiūrint nuo Ghizeh jello, Kairo, Egipte.
 - 54 Arabija. Dėmas išdėstuvusiam upės taks.
 - 55 Įėjimas į palocių, Singapore, Indi- joje.
 - 56 Turgaus diena Singapore, Indijoje.
 - 57 Teutiskasis greitasis traukis, Singa- pore, Indijoje.
 - 58 Policijos stacija Hong Konge, Chi- nijoje.
 - 59 Žibinėlis Hong Konge, Chinijoje.
 - 60 Chiniečių vienbuoriniai laivai ir plaukoj Hong Konge, Chinijoje.
 - 61 Gražiaus kelias Shanghai, Chinijoje.
 - 62 Žvilgis ant viešos turgavietės, Shanghai, Chinijoje.
 - 63 Tautiškas priešpeltis namas ant salos Java.
 - 64 Tokyo, Japonijoje. Iriso grazybės laukai
 - 65 Yokohama, Japonijoje. Prudas egi- ptiški lotus kvietki pliname į de- jėme.
 - 66 Junty žinyčia Honmoku, Yokoha- ma, Japonijoje.
 - 67 Yokohama, Japonijoje. Šiaučius dir- bantis lytinės karpės.
 - 68 Yokohama, Japonijoje. Kriauklinių žuvų pardavinėtojas stotis.
 - 69 Paroda ugnagesnių atletų, Yoko- hama, Japonijoje.
 - 70 Yokohama, Japonijoje. Kvietkų dar- žas.
 - 71 Yokohama, Japonijoje. Altorius, ne- žamas jaunų gėrybių Matsuri pro- cesijoje.
 - 72 Japoniški valkalai, nešanti pokylinį Matsuri altorius, Yokohamoje.
 - 73 Matsuri pokylių, muzikos pastolas ir šokėjai, Yokohama, Japonijoje.
 - 74 Yokohama, Japonijoje. Daržovių pardavinėtojas, rodantis savo turtą.
 - 75 Japoniški kudiškai ledinės smeto- nos šėtroj, Yokohama.
 - 76 Japoniškas žvejys prieplaukoj, Yo- kohama.
 - 77 Japoniečių būdas elti pašais.
 - 78 Trepai į Kigomiz žinyčią, Kyo- to, Japonijoje.
 - 79 Kyoto, Japonijoje. Kigomiz žiny- čia.
 - 80 Aukšinis paviljonas ant ežero Kin- kakui, arti Kyoto, Japonijoje.
 - 81 Senoviška žinyčia Fujiyama, Mt. Fuji, Japonijoje.
 - 82 Teatro gatvė, ligio viena mila, Osaka, Japonijoje.
 - 83 Nara, Japonijoje. Tukstantis žibin- čių prie Ka-suga-No-Miya žiny- čios.
 - 84 Nikko, Japonijoje. Senovės akmen- nis šlo, sergiantis Nikko žinyčią nuo Piktos.
 - 85 Hawaiiški mokyklos kudiškai.
 - 86 Palmų daržias ant kranto Monolo- upe, Honolulu, Hawaii.
 - 87 Daktilinių palmų kelias, Honolulu, Hawaii.
 - 88 Hawaiiška moteris, gaudanti Pee- heel, mažukę kriauklinę žuval- činę.
 - 89 Chiniečiai renkanti ryžius, Hawai.
 - 90 Gyvenimas Pretorijoje, Pietinėj Af- rikoje.
 - 91 Plauka ir plaukinti laivų taisydo dirbuvė Valparaiso, Chile.
 - 92 Jamaicos Brookline gatvė, Port- Antonio.
 - 93 San Francisco gatvė, Mexico City.
 - 94 Didysis piliacius, Mexico City.

Pirma Lietuviška Banka Amerikoje
Ir Didžiausias Ofisas
Szifkorcziau ir Pinigu Siuntimo
3252 So. Halsted St., kampas 33čios, Chicago, Ill.
A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

Banka.
Šioje bankoje kiekvienas lietuvis gali gauti pasiskolinti pinigų pirkimui namų, lotų ar farmų už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokėsčių. Teipgi kiekvienas lietuvis gali čia pasidėti savo pinigus kada nori ir atsiimti kožname laike. Už sudėtus pinigus ši banka moka 3% ant metų.
Šioje bankoje yra geriausiai ir saugiausiai įtaisytos skrynelės (boxai) pi- nigų užkavojimui, prie kurių nė ugnis, nė vagis negali prieiti. Skrynelės yra parsamdomos žmonėms po \$3.00 ant metų.

Pinigų Siuntimas.
Šita banka išsiunčia į sviatą daugiau pinigų negu kokia nors kita banka. Per čia siunčia pinigus ne tik lietuviai, bet ir amerikoni ir kitos tautos, ir ne vien aplinkiniai, bet atvažiuoja net iš kiti miesto kraštų čia pinigus siųsti, todėl kad šios bankos siunčiami pinigai greičiausiai nueina.

Šifkortės.
Šioje bankoje talpina agenturos visų laivinių kompanijų. Čia galima gauti šifkortes ant kiekvienos linijos į kur tik nori išvažiuoti ar atvažiuoti. Šif- kortę prekės čia tokios pat kaip ir pačių kompanijų ofisuose. Čia kožną dieną galima gauti laivą išvažiuoti į kraują; o daugiausiai laivų išplaukia subatomis, tai iš Chicago reikia išvažiuoti ketvergiais.

Real Estate.
Šita banka parduoda namus, ratus ir farmas. Jeigu manai ką nors pirkti mieste ar kitur, tai pirmiau darsinok apie pardavimas vietas ir jų prekes šioje bankoje.

Ko tik reikalaus, čia viską gausi.
Jei reikalauji pirkti namą, lotą ar farmą — čia juos gausi.
Jei reikalauji jų nupirkimui pinigų — teip-pat čia gausi.
Jei nieko nenori pirkti, bet nori savo pinigus nuo vagies ir ugnies apsau- goti — tai pasisamdyk už \$3.00 šioje bankoje skrynelę, o nė vagis nė ugnis prie jų neprieis.
Nori važiuoti į kraują ar savo gimines iš krajaus pargabenti, — kreipkis į čia, o gausi geriausia šifkortę.
Nori pasiųsti pinigų į kraują, — siųsk juos per šią banką, o greičiausiai ir saugiausiai nueis.
Ant galo, kokių tik nori knygų — ir tas visas čia gausi.

Gyvenanti kituose miestuose teip-pat čia gali viską gauti per susirašymą, kaip tai: šifkortės, pinigų pasiuntimą ir bankon pasidėjimą. Turi kelis dolerius, nori juos sutau- poti (uždegyti), prisiųsk šiton bankon pašto money order, o gausi nuo mūsų bankinę knygelę ir visą reikalingą informaciją.

Rašdami su bent kokiais reikalais visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

SERIJA V.
Susidedanti iš 12 maitų gatunko pa- velskėlių pundeļje. Prekė 35c. už pundeļį.
Šitoje serijoje, kiekviename punde- lyje, beveik vis kitioki pavelkėliai, tai yra maitų iš visokių gatunkų. Juose yra: gražiausių miestų, bažnyčių ir kiti bagoti triobės pavelkėliai, teip- gi ir yomiški pavelkėliai. Ši serija yra gera tiems, kurie nori pinigų už 35 c., o
joje galima tiek daug pamatyti kaip ir serijoje I.
SERIJA VI.
12 teip nat maitų gatunko pavelkė- lių pundeļje. Prekė 75c. už pun- deļį.
Šitoje serijoje gražiausi pavelkė- liai. Labai aiškūs, yra dirbti gaba- usių artistų, brangaus darbo. Į juos žiūrint matai viską teip aiškiai kaip kad prieš akis nebūtų jokio pavelkė- lio, bet tikrai gva regykla.
Atmintinė, kad virš parodytos pre- kės yra tik už pavelkėlius, be Tele- skopo. Pats Teleskopas kašuoja \$1. Vieno Teleskopo užtenka ant visų ir visokių pavelkėlių turėti, tai vienas Teleskopas užtenka jiems visiems.
Vienas Teleskopas užtenka visokiems pavelkėliams. Kada turi teleskopą, tai gali žiūrėti pavelkėlius kokių tik nori ir visi tike į tą patį teleskopą.
Siųsdami pinigus ant teleskopų ar kitokių reikalių visada adresuokite: **A. OLSZEWSKI,**
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

